

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti alkoholiturg 2007. aasta 9 kuul

Tallinn
Jaanuar 2008

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutav täitja: Kiira Martens

Eesti Konjunkturiinstituut

Rävala 6 19080 Tallinn

tel 6681242

E-post: eki@ki.ee

<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunkturiinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
1. Üldosa	7
2. Kanged alkohoolsed joogid	12
3. Õlu	24
4. Lahjad alkohoolsed joogid	29
5. Rektifitseeritud etanool (piiritus)	36
6. Viinamarjavein ja vermut	38
Kokkuvõte	41

SISSEJUHATUS

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti alkoholisektori arengust 2007. aasta 9 kuul.

Töös analüüsitakse:

- alkoholsete jookide tootmise muutusi;
- alkoholsete jookide väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- alkoholsete jookide jaemüüki siseturul;
- jaehindade muutusi.

Käesolevas ülevaates on kasutatud Eesti Statistikaameti tootmise ning väliskaubanduse andmeid, ettevõtete tootmise ja siseturu müügi andmeid ning Eesti Konjunktuuriinstituudi kaupluste hinnavaatluste tulemusi.

Töö esimene osa annab lühiülevaate kogu Eesti alkoholiturul toimunud, järgnevad osad keskenduvad erinevate alkoholsete jookide turutrendidele põhjalikumalt.

Töö maht on 41 lehekülge.

EESTI ALKOHOLITURG

2007. AASTA 9 KUUL

1. ÜLDOSA

Tootmine

2007. aasta kolme kvartaliga kasvasid suurema osa alkoholsete jookide tootmismahud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes, mullusest vähem toodeti piiritust (-10%) ja puuvilja-marjaveine, mille toodang EKI hinnangul vähenes 41% (ESA andmetel 43%). EKI ja ESA andmetes esines erinevusi ka kangete alkoholsete jookide toodangumahus. EKI andmetel oli 2007. aasta 9 kuul kangete alkoholsete jookide toodang 28% ja ESA andmetel 24% suurem kui aasta tagasi. Andmete erinevuste põhjuseks on see, et tõenäoliselt on ESA valimist osa tootjaid väljas. Käesolevas turuülevaates on kangete ja lahjade alkoholsete jookide toodangumahuna kasutatud EKI andmeid.

Kangetest alkoholsetest jookidest toodeti vaadeldaval perioodil viina 32% ja likööre 11% aastatagusest rohkem. Lahjade alkoholsete jookide toodang suurenes 7,1% ja seda lahjade segatud piiritusjookide tootmise arvel (kasv 23%), kuna siidri tootmine oli langustrendil (-11%). Kuna ka puuvilja-marjaveinide toodang langes oluliselt, oli lahjade alkoholsete jookide toodangu maht tervikuna väiksem kui 2006. aasta 9 kuul. Õlle tootmine ei ole aastaga oluliselt muutunud, ulatudes 110 mln liitriini, seda oli 0,8% rohkem kui eelmise aasta kolmes kvartalis.

Tabel 1

Alkoholsete jookide tootmine Eestis 2005-2007 (mln liitrites)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	Muutus +,-	
				07 9k/06 9k, mln l	07 9k/06 9k %
Kanged alkoholised joogid	11,5	11,3	14,0	2,7	23,9
EKI hinnangul	11,5	11,3	14,48	3,18	28,4
Õlu	104,8	108,97	109,85	0,88	0,8
Lahjad alkoholised joogid*	19,1	25,6	27,4	1,82	7,1
Rektifitseeritud etanool	2,84	4,21	3,78	-0,43	-10,2
Puuvilja- ja marjaveinid	3,32	6,79	3,88	-2,91	-42,9
EKI hinnangul	7,36	6,79	4,03	-2,76	-40,6

* EKI arvutused (vastavalt ESA jaotusele koondab segatud piiritusjooke ja siidrit)

Allikad: ESA, EKI

Väliskaubandus

Eelmiste perioodide ESA alkoholsete jookide väliskaubandusandmeid on oluliselt korrigeeritud. Osalt võib see olla tingitud sellest, et ettevõtted ei esita oma andmeid õigeaegselt kui ka sellest, et ettevõtted esitavad andmeid, kuid valede kaubakoodide all, mida hiljem parandatakse.

ESA väliskaubandusandmete kohaselt oli 2007. aasta 9 kuul alkoholsete jookide nii ekspordi- kui ka impordikäive 13% suurem 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. Nagu eelmistel perioodidel püsis väliskaubandusbilanss negatiivsena ning import ületas ekspordi sama palju kui aasta tagasi (üle 2 korra).

Alkoholsete jookide **eksport rahalises väärtuses** ulatus 2007. aasta 9 kuul 474 mln kroonini (2006.a 9 kuul 420 mln kr) (tabel 2). Suurema osa jookide ekspordikäive jätkas tõusutrendil, 16% langes vaid etüülalkoholi (piirituse) väljamüügikäive ning lahjade alkoholsete jookide väljamüügikäive ei ole aastaga oluliselt muutunud. Kiirem ekspordikasv toimus õlle osas, mille ekspordikäive suurenes rohkem kui 1/5 võrra. Kangete alkoholsete jookide välisturule müügikäive suurenes 19% ning kogu alkoholsete jookide ekspordikäibe struktuuris püsisid need joogid esikohal, hõlmates sellest 35% (2006. a 9 kuul 33%). Viinamarjaveinide rahaline eksport suurenes 19%, samas nende osatähtsus alkoholsete jookide ekspordikäibe struktuuris ei ole aastaga muutunud ning ulatus 15%-ni. Lahjade alkoholsete jookide eksport rahalises väärtuses vähenes ligi 1% ning selle tulemusena nende jookide osatähtsus ekspordikäibe struktuuris langes 21%-ni (2006. a 9 kuul 24%). Piirituse ekspordikäive oli 16% väiksem kui aasta tagasi, kuid selle osakaal ei ole oluliselt muutunud (2007. a 9 kuul 4%; 2006. a 9 kuul 5%). Vermuti osatähtsus ekspordis oli endiselt väga väike.

Nagu rahaliselt, kasvasid ka suurema osa alkoholsete jookide **ekspordikogused**, erandiks oli siingi etüülalkohol (piiritus), millele lisandusid lahjad alkohoolsed joogid (langus vastavalt 35% ja 3%). Teistest jookidest kiiremini kasvasid kangete alkoholsete jookide väljaveetud kogused (+36%). Õlle müügi kogus välisturule suurenes 16% eelmise aasta 9 kuuga võrreldes ning viinamarjaveini väljamüüdnud kogused kasvasid 11%. Nagu varemgi, müüdi ka vaadeldaval perioodil enamik Eestist eksporditud alkohoolseid jooke Lähti ja Leetu.

Alkoholsete jookide **impordikäive** ulatus 2007. aasta 9 kuul 1,1 mld kroonini (2006.a 9 kuul 987 mln kr), seda oli 13% rohkem kui aasta tagasi. Peaaegu kõikide alkoholsete jookide impordikäibed kasvasid, erandiks olid vaid lahjad alkohoolsed joogid, kuna nende käive püsis eelmise aasta 9 kuu tasemel. Alkoholsete jookide rahalise impordi struktuur oli enam-vähem sama mis aasta tagasi ning kanged alkohoolsed joogid püsisid impordikäibes esikohal (2007.a 9 kuul 35%; 2006.a 9 kuul 36%). Viinamarjaveini sisseveo käive suurenes 19%, hõlmates 34% alkoholsete jookide impordikäibest. Lahjade alkoholsete jookide osakaal moodustas 17% alkoholsete jookide rahalisest impordist ning seda oli 3%-punkti vähem kui 2006. aasta samal perioodil. Õlle sisseost rahalises väärtuses suurenes ligi 1/4 võrra, kuid selle osatähtsus

impordikäibe struktuuris püsis enam-vähem eelmise aasta tasemel (2007.a 9 kuul 10%; 2006.a 9 kuul 9%).

ESA väliskaubandusandmetel suurenes 2007. aasta 9 kuuga valdava osa alkohoolsete jookide koguseline import, erandiks olid lahjad alkohoolsed joogid, mida veeti sisse 3% vähem kui eelmise aasta samal perioodil, kusjuures segatud piiritusjooke imporditi ligi 4% rohkem ja kääritatud jooke 14% (sh siidreid 17%) vähem kui eelmisel aastal. Vähenesid ka vermuti impordikogused. Õlle sisseostetud kogused olid 13% suuremad kui 2006. aasta 9 kuul, kange- te alkohoolsete jookide imporditud kogused kasvasid 10% ja viinamarjaveinide import suure- nes 12%. Kiirem kasv toimus etüülalkoholi osas, mille sisseveetud kogused suurenesid aasta- ga 44%, ulatudes 2,8 mln liitrini.

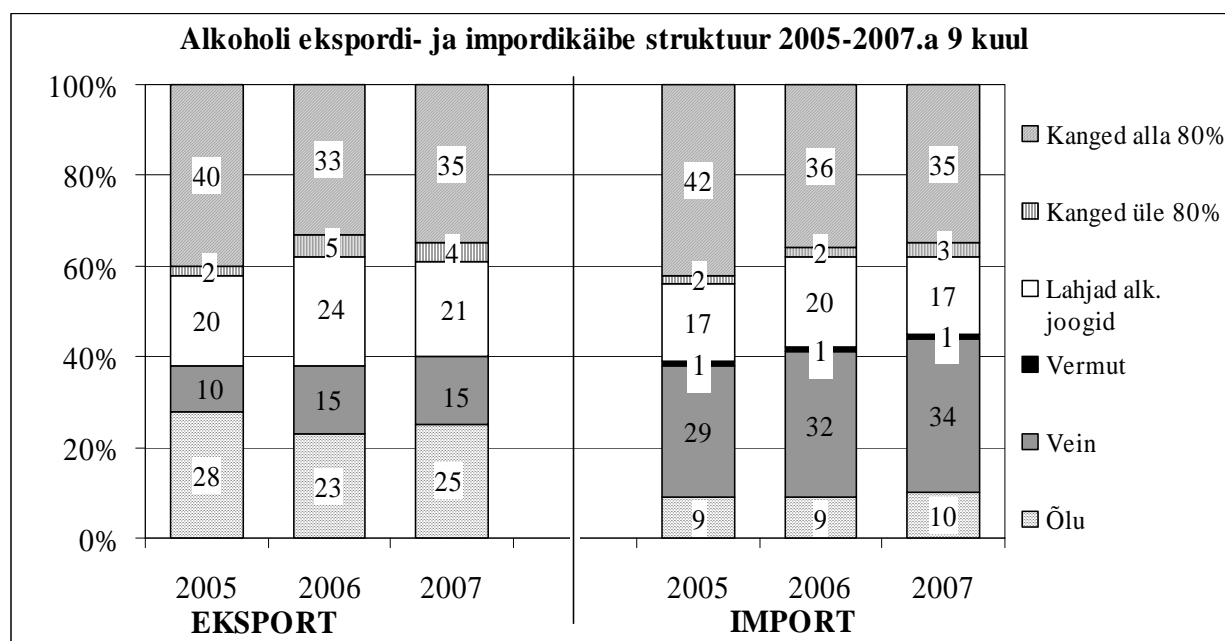
Tabel 2

Alkohoolsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning
eksporti- ja impordihinnad 9 kuul 2005.-2007.a

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2007/06 +/- %
EKSPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80% *	140.94	152.22	133.35	150,1	138,9	165,1	18,9
Õlu	5,57	5.85	6.13	105,1	96,1	117,0	21,7
Lahjad alkohoolsed joogid	6,10	7.01	7.16	73,7	101,0	100,2	-0,8
Etüülalkohol kangusega >80%	9.24	9.65	12.54	8,9	22,5	18,9	-16,0
Viinamarjavein	41.52	35.45	38.16	35,2	60,4	72,0	19,2
Vermut	18.21	24.90	21.51	0,82	0,89	0,95	6,7
EKSPORT KOKKU	x	x	x	373,8	419,8	474,2	12,9
IMPORT							
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80% *	136.30	84.27	84.50	436,6	356,0	393,0	10,4
Õlu	8.24	8.20	8.96	91,5	92,0	113,2	23,0
Lahjad alkohoolsed joogid	11.20	11.66	12.00	175,0	194,0	193,5	-0,2
Etüülalkohol kangusega >80%	9.31	8.58	10.07	20,8	16,7	28,1	68,3
Viinamarjavein	31.39	32.40	34.22	298,1	314,5	373,3	18,7
Vermut	28.80	27.00	30.76	12,2	13,5	14,3	5,9
IMPORT KOKKU	x	x	x	640,0	986,7	1115,5	13,1

* 100%-lises alkoholis

Allikas: ESA

Tabel 3

Alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import 2005-2007.a 9 kuul (1000 l)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07 9 k/06 9k, %
EKSPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	1 071	913	1 238	35,6
Õlu	18 885	16 443	19 086	16,1
Lahjad alkohoolsed joogid	12 064	14 402	14 000	-2,8
Etüülalkohol kangusega >80%	963	2 334	1 510	-35,3
Viinamarjavein	848	1 705	1 886	10,6
Vermut	45	36	44	23,8
IMPORT				
Kanged alkohoolsed joogid kangusega kuni 80%*	3 203	4 224	4 651	10,1
Õlu	11 105	11 223	12 638	12,6
Lahjad alkohoolsed joogid	15 607	16 631	16 125	-3,0
Etüülalkohol kangusega >80%	2 233	1 947	2 796	43,6
Viinamarjavein	9 497	9 707	10 909	12,4
Vermut	424	500	465	-6,9

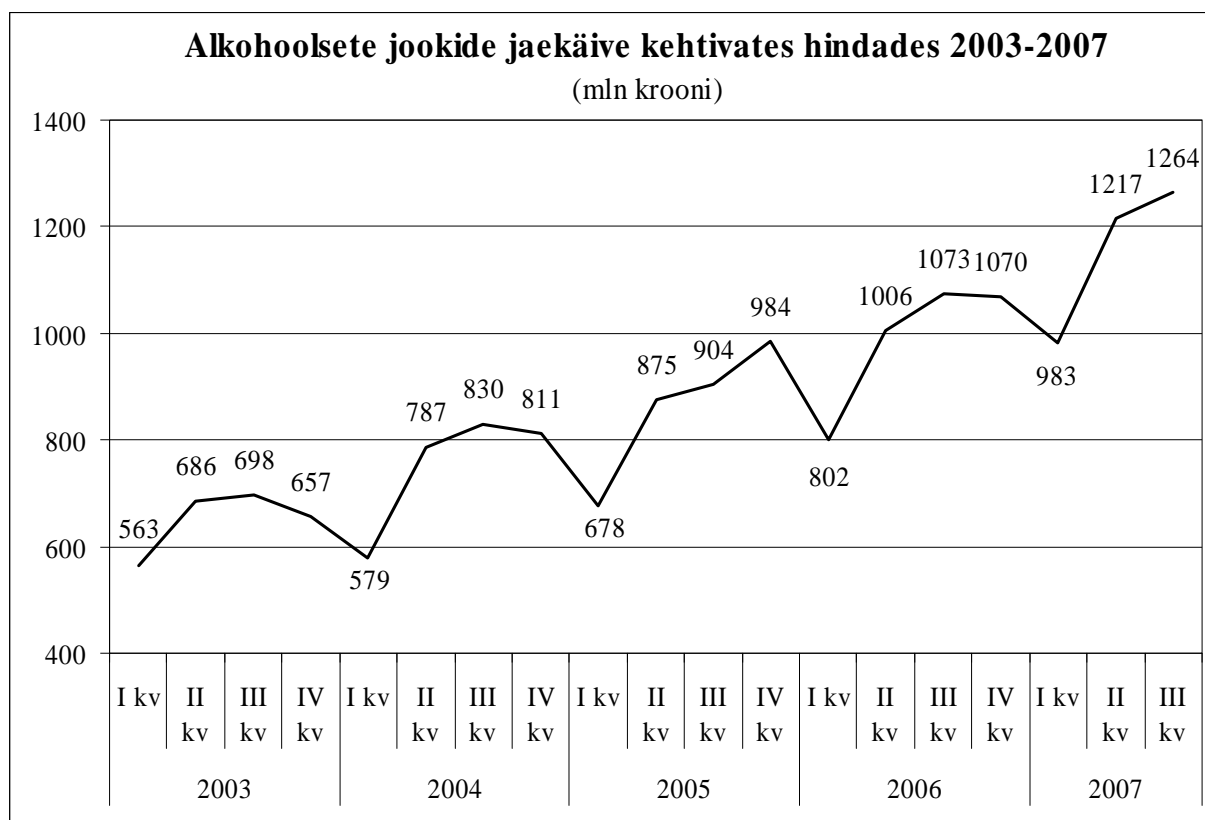
* 100%-lises alkoholis

Allikas: ESA

Jaemüük

Alkoholsete jookide **jaekäive** kehtivates hindades ulatus ESA andmetel 2007. aasta III kvartalis 1,26 mld kroonini, mis on 2006. aasta III kvartaliga võrreldes 18% suurem (2006. a III kv 1,07 mld kr). 2007. aasta 9 kuu jaekäive oli 1/5 võrra suurem kui 2006. aasta 9 kuul ning ulatus 3,46 mld kroonini. Vaadeldava perioodi käibekasv on saavutatud nii alkoholsete jookide hinnatõusu kui ka suuremate müügi koguste tõttu. Alkoholsete jookide tarbijahinna-indeks tõusis 2007. aasta III kvartalis 4,8% 2006. aasta III kvartaliga võrreldes ja 1,3% käesoleva aasta II kvartaliga võrreldes.

Joonis 2

Allikas: ESA

2. KANGED ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

2007. aasta 9 kuuga kangete alkoholsete jookide tootmine suurenes, mille põhjuseks oli nii sise- kui välisturu suurem nõudlus. **ESA andmetel** toodeti Eestis kangeid alkoholseid jooke vaadeldaval perioodil 14,0 mln liitrit (2006.a 9 kuul 11,3 mln l) ning see kogus oli 24% suurem kui aasta tagasi. Samas **EKI-le esitatud** ettevõtete andmetel toodeti jooksva aasta 9 kuuga kangeid alkoholseid jooke 14,5 mln liitrit ning kasv ulatus 28,4%-ni 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. Märgatavalt (ligi 28%) suurenes Eestis toodetud kangete alkoholsete jookide müük siseturule, moodustades nagu aasta tagasi 77% toodangu mahust. Müügikasv toimus peaaegu kõikide kangete alkoholsete jookide osas, erandiks oli viski, mille müük Eesti tootjate poolt vähenes 18% ja likööri müük ei ole aastaga muutunud. Sarnaselt möödunud aastaga kasvas kõige kiiremini viina müük kohalikule turule (+32%).

AS Liviko, kelle toodangu maht oli suurem aastatagusega võrreldes, püsis kangete alkoholsete jookide Eesti tootjate seas esikohal, hõlmates rohkem kui poole nende jookide toodangu mahust ja siseturu müügist (vastavalt 58% ja 61%). Teisel positsioonil oli AS Altia Eesti, kelle toodangu maht kasvas oluliselt, mistõttu suurenes ka ettevõtte osatähtsus kangete alkoholsete jookide tootmises 13%-lt 2006. aasta 9 kuul kuni 18%-ni 2007. aasta samal perioodil. Tähtsuset kolmandaks tootjaks oli AS Onistar ning selle ettevõtte toodangu maht suurenes väga kiires tempos, hõlmates kangete alkoholsete jookide tootmisest 14% (aasta tagasi 9%). Ka OÜ Offex Group ja AS Liiwi Heliis toodangu mahud olid suuremad kui aasta tagasi, sealjuures mõlema ettevõtte osakaalud kogutoodangus muutusid suhteliselt vähe, ulatudes vastavalt 5%-ni ja 3%-ni (2006.a 9 kuul oli mõlema tootja osakaal 2%). AS Remedia oli ainsaks ettevõtteks, kellel kangete alkoholsete jookide tootmine mõnevõrra vähenes (-2%), tema osakaal kogutoodangus vähenes veidi (2007.a 9 kuud 3%, 2006.a 9 kuud 4%). AS Valtu Vein toodangu maht ei ole aastaga muutunud ning on jätkuvalt väike.

Traditsiooniliselt toodeti kangetest alkoholsetest jookidest enim **viina**, hõlmates 82% nende jookide tootmismahust (2006.a 9 kuul 80%). Jooksva aasta kolme kvartaliga toodeti Eestis hinnanguliselt 11,9 mln liitrit viina, seda oli 2,9 mln liitrit ehk 32% rohkem kui aasta tagasi, kusjuures suurenes nii maitsestatud kui maitsestatud viina toodangu maht, vastavalt 33% ja 19%. Viinade tootmise proportsioonid ei ole aastaga muutunud ning maitsestatud viinad moodustasid 95% ja maitsestatud viinad 5% kogu kodumaise viina toodangust. Nagu aasta tagasi suurem osa (mõl. aastal 81%) Eestis toodetud viinast müüdi endiselt kohalikule turule.

Viinatootmisettevõtete pingerida kogutoodangus oli sama mis kangete alkoholsete jookide tootmises – ka siin oli Eesti turuliidriks AS Liviko, kellele järgnesid AS Altia Eesti ja AS Onistar. Kahe viimase ettevõtte toodangu maht kasvas oluliselt, mille tulemusel oli nende osatähtsus viinatoodangus suurem kui aasta tagasi, ulatudes vastavalt 21%-ni ja 16%-ni (2006.a 9 kuul vastavalt 15% ja 11%). Teistest kiiremas tempos arendas viina tootmist OÜ Offex Grupp, mis tõi kaasa ettevõtte osatähtsuse suurenemise 2%-lt 2006. aasta 9 kuul kuni

6%-ni 2007. aasta 9 kuul. AS Liiwi Heliis toodangu maht küll suurenes, kuid ettevõtte osakaal jäi eelmise aasta tasemele. Mõõdukal langustrendil oli vaid AS Remedia viinatootmine ja AS Valtu Vein viinatoodang ei ole aastaga muutunud.

Liköörid püsisid kangete alkoholsete jookide tootmise struktuuris teisel kohal, hõlmates sellest vaadeldaval perioodil 15% (2006.a 9 kuul 17%). Likööre toodeti 2007. aasta 9 kuuga hinnanguliselt 2,2 mln liitrit, mida oli 11% rohkem 2006. aasta sama perioodiga võrreldes. Tootmise kasvu põhjuseks oli suurem välisturu nõudlus, kuna müük siseturule oli sama mis aasta tagasi. Vaadeldaval perioodil müüdi kohalikule turule 49% Eestis toodetud likööridest (2006.a 9 kuuga 55%).

AS Liviko, kellele kuulus valdav osa (81%) selle joogi toodangumahust, oli endiselt põhiliseks likööritootjaks Eestis. AS Liiwi Heliis oli tähtsuselt teiseks kodumaiste likööride tootjaks, hõlmates 10% antud joogi kogutoodangust. Järgneva kahe ettevõtte osakaalud tootmise struktuuris olid võrdsed - AS Altia Eesti ja AS Onistar tooted moodustasid 3% likööride kogutoodangust, kusjuures nende ettevõtete tootmismahud olid suuremad kui aasta tagasi. AS Remedia likööritoodang mõnevõrra kahanes ja ettevõtte osakaal kogutoodangus langes 1%-punkti võrra.

Tabel 4

Kangete alkoholsete jookide tootmine Eestis 2005-2007. a 9 kuul (mln liitrites)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	Muutus +,-	
				2006 /2005, mln l	2006 /2005 %
Kanged alkoholised joogid					
ESA andmetel	11,50	11,30	14,00*	2,7	23,9
EKI hinnangul	11,50	11,30	14,50	3,2	28,3
sh viin	8,92	9,05	11,90	2,85	32,0
liköör	1,97	1,96	2,19	0,23	11,4
muud	0,61	0,29	0,41	0,12	41,4

* ESA kiirstatistika andmed

Allikad: ESA, EKI

Teistest kangetest alkoholsetest jookidest suurenes **konjaki-brändi** ja **džinni** tootmine aastatagusega võrreldes, vastavalt 34% ja 18%, kuid nende jookide osakaalud kogutoodangu mahus olid samad mis aasta tagasi (1%). Seevastu **viski** tootmine vaadeldaval perioodil vähenes 9% ning selle joogi osakaal kangete alkoholsete jookide tootmises oli nulli lähedane. 2007. aasta 9 kuuga toodeti vähesel määral (29 tuh l) ka rummi. **Muude kangete alkoholsete jookide** tootmine langes 2007. aasta kolme kvartaliga rohkem kui 1/4 võrra 2006. aastata sama perioodiga võrreldes. Suurem osa eelnimetatud jookidest müüdi endiselt kohalikule turule – 90% Eestis toodetud viskist, 78% džinnist ja 81% rummist ning peaaegu kogu (99%) brändi.

Jätkuvalt tootis suurema osa (95%) **viskist** AS Liviko ja ülejäänud koguse AS Altia Eesti. Ka **džinni** tootmises oli esikohal AS Liviko (osakaal 78%) ning turuliidri järgnes AS Remedia

(osakaal 19%), ülejäänud koguse tootis AS Liiwi Heliis. Nagu varemgi, oli suurimaks **brändi** tootjaks Eestis AS Liviko, kes hõlmas 52% tootmisest (aasta tagasi 79%). Seevastu AS Onistar suurendas konjaki-brändi tootmist hüppeliselt ning hõlmas 31% selle joogi kogutoodangust (2006.a 9 kuul 4%). Ka AS Liiwi Heliis suurendas konjaki-brändi toodangu mahtu, hõlmates sellest 10%. AS Remedia nii toodangu maht kui osatähtsus olid aastatagusest väiksemad. AS Altia Eesti oli endiselt **muude kangete alkoholsete jookide** suurimaks tootjaks, hõlmates 84% nende jookide kogutoodangust. Oluliselt väikemates kogustes tootsid muid kangeid alkoholseid jooke ka AS Remedia (osakaal 8%), AS Liiwi Heliis (osakaal 4%) ja AS Liviko (osakaal 3%).

Väliskaubandus

Kangete alkoholsete jookide ekspordikäive ulatus 2007. aasta 9 kuuga 165 mln kroonini ja impordikäive oli 393 mln krooni. Seega püsis väliskaubavahetuse saldo negatiivsena. 2007. aasta kolme kvartaliga suurenes kangete alkoholsete jookide ekspordikäive 19% 2006. aasta sama perioodiga võrreldes. Selle põhjuseks olid aastatagusega võrreldes suuremad väljamüüdüd kogused (+36%), kusjuures hinnad olid 12% madalamad.

Tänu ESA andmete täpsustustele (esialgsetest ekspordiandmetest elimineeriti alkoholsete jookide Venemaale transiidi andmed), erinevad käesolevas töös eelmiste aastate andmed varem esitatutest.

Tabel 5

Kangete alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007.a 9 kuul (100%-lise alkoholina)

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07 9 k/06 +/- %
Eksport	140.94	152.22	133.35	150,975	138,938	165,124	18,9
Import	136.30	84.27	84.50	436,642	355,970	392,957	10,4

Allikas: ESA

Tabel 6

Kangete alkoholsete jookide toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2005-2007.a 9 kuul (tuh liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07 9 k/06, %
Toodang*	4 370	4 286	5 501	28,4
Eksport	1 071	913	1 238	35,6
Import	3 203	4 224	4 651	10,1

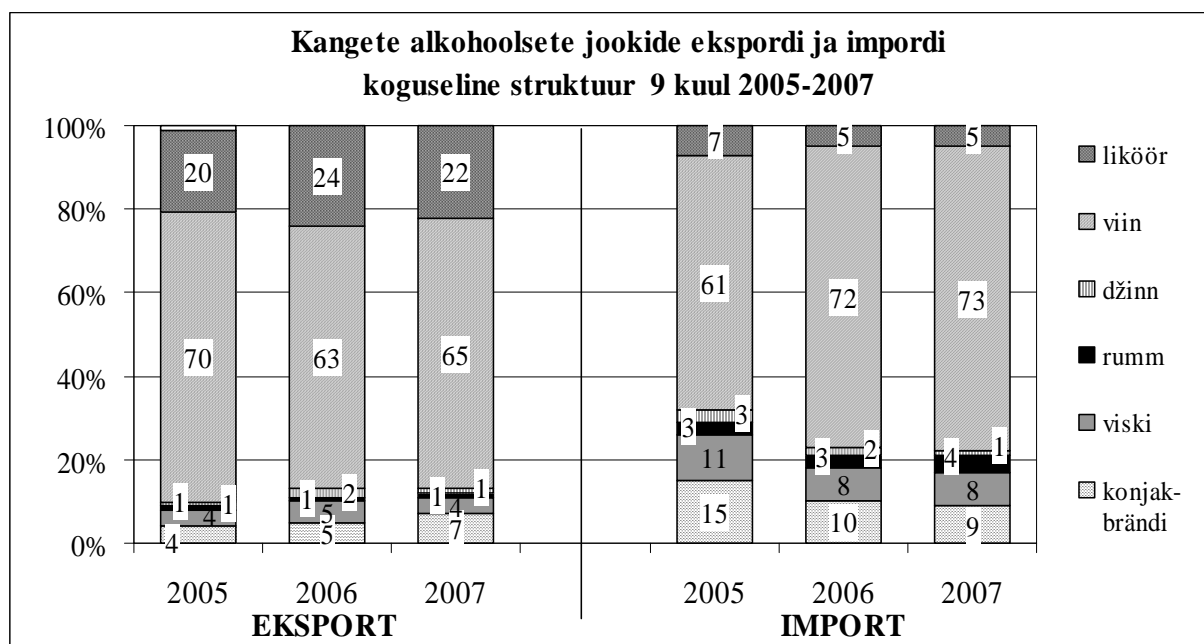
*hinnanguline absoluutalkoholis; ümberarvutustel keskmiseks kanguseks võetud 38%

Allikas: ESA

Kangete alkoholsete jookide koguline eksport suurenes 35,6% 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. **Viin**, mille väljaveetud kogused ulatusid 799 tuh liitrini (100%-lise alkoholina), oli jätkuvalt esikohal nende jookide ekspordistruktuuris ning see kogus oli 39% suurem kui eelneval aastal. Vaatamata väljamüüdavate mahtude kasvule, ei ole viina osakaal kangete alkoholsete jookide koguselises ekspordis aastaga märkimisväärselt muutunud (2007.a 9 kuul 65%; 2006.a 9 kuul 63%).

Läti, osakaaluga 67%, oli endiselt tähtsaimaks viina ekspordi sihtriigiks ning sinna müüdü kogused suurenesid rohkem kui poole võrra aastatagusega võrreldes. Soome oli pingereas teiseks viina ekspordi sihtriigiks, ka sinna müüdü kogused kasvasid (+6,5%), kuid need moodustasid vaid 10% väljaveetud viinakogustest. USA hõlmas 6% viina ekspordist (aasta tagasi 7%), samas kogused suurenesid ligi 1/4 võrra. Tänu edukale kaubandusele Venemaaga, suurenesid sinna väljamüüdavad kogused viinaoluliselt (5 korda), hõlmates 5% kogu viina ekspordist (aasta tagasi 1%). 2007. aasta kolme kvartaliga kasvas kiires tempos viina eksport Taani, moodustades 3% viina ekspordist (aasta tagasi oli see turg Eesti jaoks märkamatu). Seevastu Eesti viina müük Prantsusmaale vähenes märgatavalt (-67%), hõlmates vaid 2% viina müügist välisurule (2006.a 9 kuul 10%).

Joonis 3

Allikas: ESA

Likööride ekspordimaht suurenes aastaga 28%, ulatudes 279 tuh liitrini (2006.a 9 kuul 219 tuh l). Kangete alkoholsete jookide müügis välisurule püsisid nad teisel kohal osakaaluga 22% (2006.a 9 kuul 24%). Välisriigiks, kuhu müüdi kõige rohkem Eestis toodetud likööre, oli Soome, kuna sinna viidud kogused ei ole aastaga muutunud vähenes nende osatähtsus 37%-ni (2006.a 9 kuul 46%). Tähtsuset järgmisteks likööri ekspordi turgudeks olid Läti ja Venemaa. Mõlemasse riiki müüdi 20% Eestis toodetud likööre ja nende kogused olid oluliselt suuremad kui aasta tagasi, vastavalt 60% ja 63%. Leetu ja Ukrainasse müüdü kogused suurene-

sid enam-vähem võrdselt ning moodustasid vastavalt 15% ja 5% joogi koguselises ekspordis, teiste riikide osakaalud olid peaaegu olematud.

Ülejäänud kangetest alkoholsetest jookidest kasvas vaid **konjaki-brändi** koguseline eksport (2 korda), mis tingis ka joogi osakaalu mõõduka suurenemise kangete alkoholsete jookide ekspordistruktuuris (2007.a 9 kuul 7%; 2006.a 9 kuul 5%). **Viski** müük välisurule ei ole aastaga muutunud. Nii **džinni** kui **rummi** müüdi Eestist välja 17% vähem kui eelmise aasta kolme kvartaliga ning nende jookide osakaalud ekspordis olid jätkuvalt väikesed ja eelmiste aastate tasemel.

Tabel 7

Kangete alkoholsete jookide koguseline põhieksport ja -import ning struktuur
2005-2007.a 9 kuul (1000 liitrit, 100%-lise alkoholina)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	Struktuur 2005 9 k, %	Struktuur 2006 9 k, %	Struktuur 2007 9 k, %
EKSPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	1 071	913	1 238	100	100	100
sh konjak ja brändi	37,7	45,2	90,1	4	5	7
Viski	37,1	47,1	47,7	4	5	4
Rumm	14,1	12,4	10,3	1	1	1
Džinn	12,8	14,7	12,1	1	2	1
Viin	750,5	574,8	799,3	70	63	65
Liköör	219,0	218,6	278,9	20	24	22
IMPORT						
Kokku kanged alk.joogid kangusega alla 80%	3 203	4 224	4 651	100	100	100
sh konjak ja brändi	488,7	439,7	439,0	15	10	9
Viski	350,5	336,3	352,8	11	8	8
Rumm	110,2	112,6	172,6	3	3	4
Džinn	89,4	79,2	65,7	3	2	1
Viin	1944,8	3031,2	3383,0	61	72	73
Liköör	219,9	225,1	237,6	7	5	5

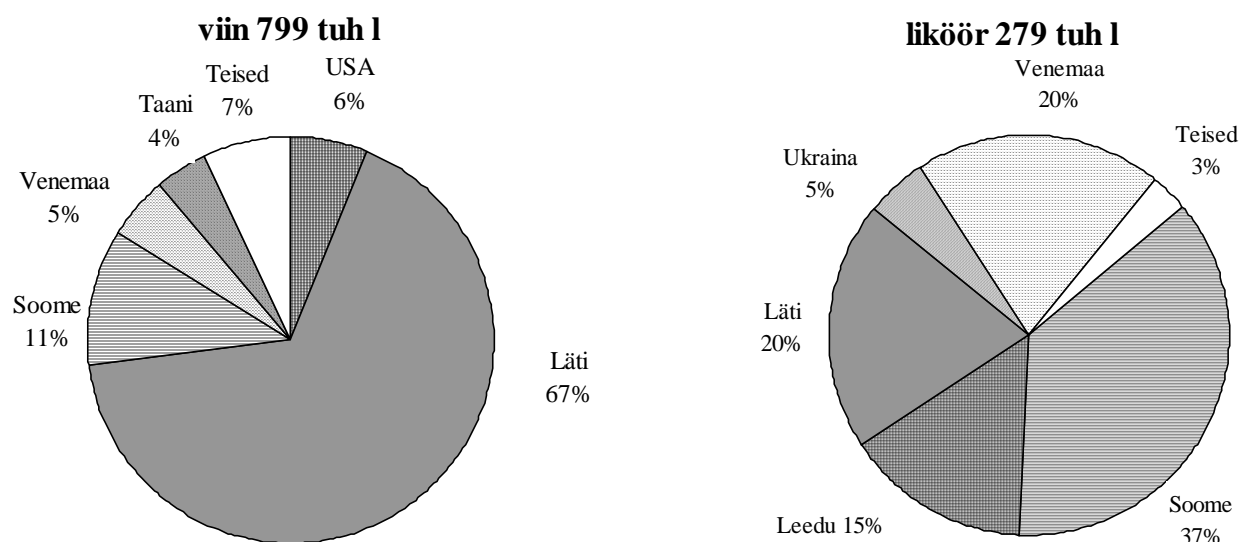
Allikas: ESA

Vaadeldaval perioodil oli olulisimaks kogu kangete alkoholsete jookide grupi välisuruks Eesti ettevõtete jaoks Läti, kuhu eksporditi üle poole väljaveetud kangetest alkoholsetest jookidest. Osakaalult järgmiseks oli Soome, kellele kuulus 1/5 nende jookide ekspordist, kus-

juures kogused olid praktiliselt samad mis aasta tagasi (+1,5%). Leedu ja Venemaa osakaalud olid ligilähedased, vastavalt 7% ja 8% ning mõlemasse riiki müüdnud kogused suurenesid aastaga ja seda eriti Venemaale (2 korda). Teiste riikide osakaalud olid alla 5%.

Joonis 4

Viina ja likööri ekspordistruktuur riigiti 2007. 9 kuul (% ekspordikogusest)

Tabel 8

Kangete alkoholsete jookide koguseline eksport riigiti 2006-2007.a 9 kuul

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		07/06,%	Osakaal, %	
	2006 9 kuud	2007 9 kuud		2006 9 kuud	2007 9 kuud
Läti	425	643	51,5	47	52
Soome	243	246	1,5	27	20
Venemaa	42	98	129,8	5	8
Leedu	75	86	15,2	8	7
USA	39	51	32,2	4	4
Ukraina	23	40	70,4	2	3
Teised	66	74	11,6	7	6
Kokku	913	1 238	35,6	100	100

Allikas: ESA

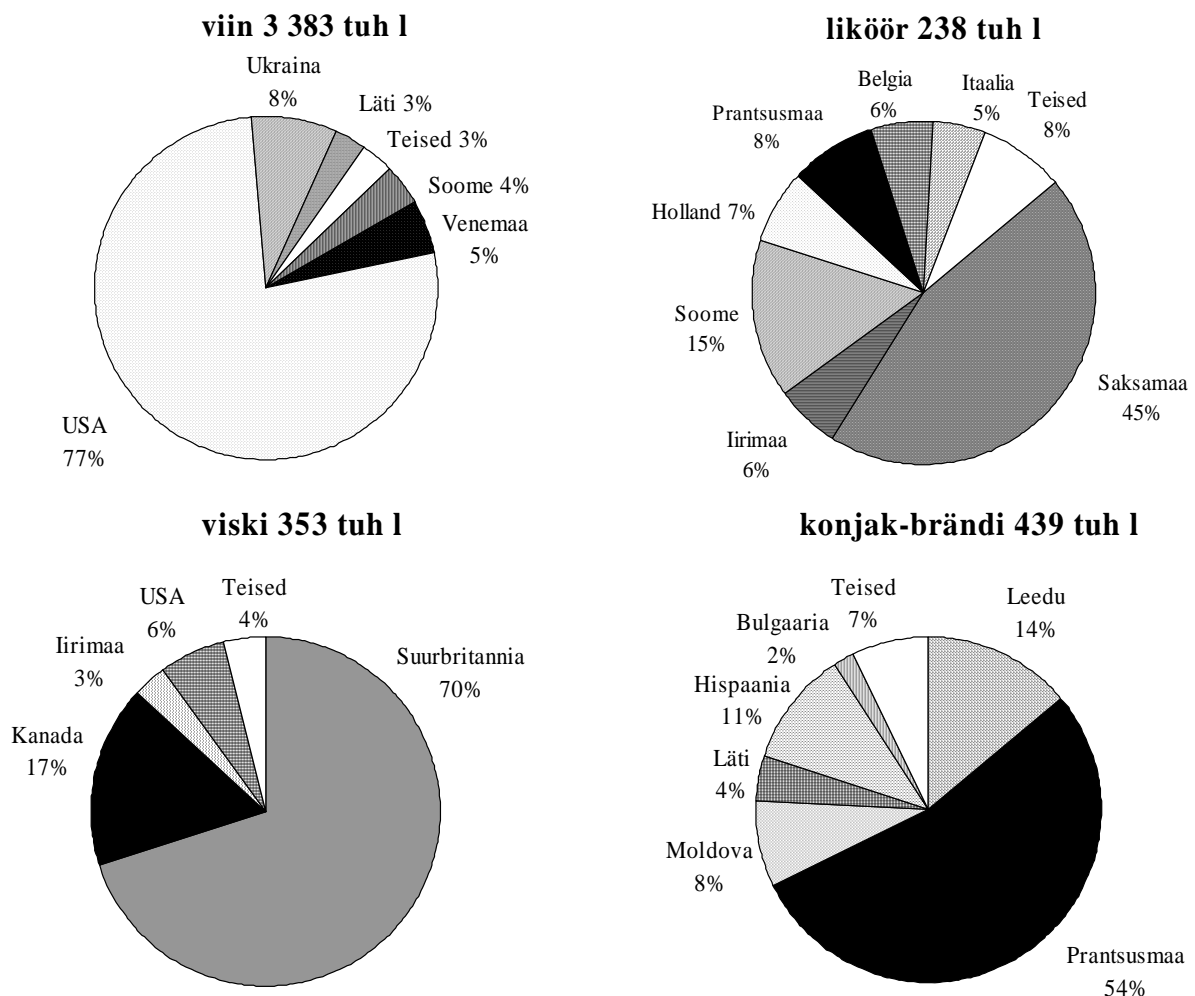
Analüüsitaval perioodil jätkus kangete alkoholsete jookide impordikoguste kasv ning absoluutalkoholis suurenes nende jookide sissevedu 10%. 2007. aasta kolme kvartaliga veeti ESA andmetel Eestisse sisse 4,65 mln liitrit (absoluutalkoholis) kangeid alkoholseid jooke

(2006.a samal perioodil 4,2 mln liitrit). Kuna impordihinnad püsisid eelmise aasta tasemel, siis tänu koguste kasvule suurenes ka kangete alkoholsete jookide impordikäive 10% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes.

Nagu eelmistel aastatel imporditi ka 2007. aasta kolmes kvartalis kangetest alkoholsetest jookidest Eestisse enim **viina**, mis hõlmas 73% kogu tootegrupi sisseveokogustest (eelmisel aastal 72%), kusjuures viina impordikogused kasvasid aastaga 12%. Käesoleva aasta 9 kuu jooksul oli jätkuvalt USA tähtsaimaks importviina päritoluriigiks, kust veeti sisse 2 597 tuh liitrit viina (100%-lise alkoholina), mis peaaegu kõik oli suurtes vaatides ja tööstuse tooraineks kasutatav viin. USA-st toodud viin moodustas 77% kogu viinainpordist ja kogused suurenesid 5,4% eelmise aasta 9 kuuga võrreldes. Osatähtsuselt teiseks viina impordiriigiks, osakaaluga 8%, oli Ukraina ning sealt imporditud viinakogused suurenesid märgatavalt (+86%) 2006. aasta kolme kvartaliga võrreldes. Ka Venemaalt sisseveetud viina kogused olid oluliselt suuremad kui eelmisel aastal (+70%), moodustades 5% viinainpordist. Olulisuselt järgmisteks olid Soome ja Läti ning nendest riikidest sisseveetud kogused moodustasid vastavalt 4% ja 3% kogu viinainpordist, sealjuures Lätist ostetud viina kogused kasvasid (+42%) ja Soome kogused olid väiksemad kui aasta tagas (-14%).

Joonis 5

Kangete alkoholsete jookide impordistruktuur riigiti
2007. aasta 9 kuul (% impordikogusest)

Konjaki-brändi impordikogused püsisid 2006. aasta 9 kuu tasemel, kusjuures peaaegu samaks jäi ka nende jookide osatähtsus kangete alkoholsete jookide müügis välisturule (2007. a 9 kuud 9%; 2006. a 9 kuud 10%). Prantsusmaa oli tavapäraselt suurimaks konjaki-brändi importijaks, kust veeti sisse üle poole (54%) selle joogi kogusest, mis oli küll 6% väiksem kui aasta tagasi. Osatähtsusele teiseks konjaki-brändi impordimaaks osutus Leedu ning sealt sisseveetud kogused hõlmasid 14% antud toote impordist. Hispaaniast ostetud konjaki-brändi kogus vähenes aastaga ligi ¼ võrra, moodustades 11% sisseostetud kogustest (2006. a 9 kuud 14%). Vaatluse all oleval perioodil suurenes Moldovas toodetud konjaki-brändi import 6% ning hõlmas 8% selle joogi sisseveest (sama oli ka aasta tagasi). Lätist imporditud konjaki-brändi maht vähenes 4%, kattes 4% selle toote imporditud kogusest. Oluliselt vähenes Bulgaarias toodetud konjaki-brändi sisseost, mis põhjustas selle osakaalu languse impordis 7%-lt 2006. aasta 9 kuul kuni 2%-ni vaadeldaval perioodil.

Analüüsiperioodil olid **likööri** sisseveekogused 5,5% suuremad kui aasta tagasi, sama palju suurenes ka **viski** import. Vaatamata kasvule ei ole mõlema joogi osakaal kangete alkoholsete jookide impordi struktuuris aastaga muutunud. Teistest vaadeldava grupi jookidest suurenesid rohkem kui 50% **rummi** sisseveetud kogused, samal ajal **džinni** kogused olid 17% väiksemad kui eelmise aasta 9 kuul. Likööride impordis oli jätkuvalt esikohal Saksamaa, sealt sisse ostetud kogused moodustasid 45% antud joogi koguimpordist. Tähtsusele järgmiseks importlikööri päritolumaaks, osakaaluga 15%, oli Soome. Prantsusmaa liköörid hõlmasid 8% nende jookide koguimpordist, kuid mõlema riigi kogused vähenesid ligi 30%. Seevastu Hollandis toodetud likööride kogused aastaga kolmekordistusid, mis tingis ka nende osatähtsuse suurenemise 7%-ni 2007. aasta 9 kuul (2006.a 9 kuul 2%). Võrdse osakaaluga (6%) olid Belgiast ja Iirimalt imporditud liköörid. Likööre osteti sisse ka Itaaliast (osakaal 5%).

Tabel 9

Kangete alkoholsete jookide koguseline import riigiti 2006-2007.a 9 kuul

	1000 liitrit (100%-lise alkoholina)		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
USA	2 497	2 630	5,3	59	57
Suurbritannia	330	327	-0,9	8	7
Ukraina	145	267	83,6	3	6
Prantsusmaa	286	259	-9,5	7	5
Saksamaa	129	188	45,9	3	4
Soome	207	158	-23,6	5	3
Teised	630	821	30,3	15	18
Kokku	4 224	4 650	10,1	100	100

Allikas: ESA

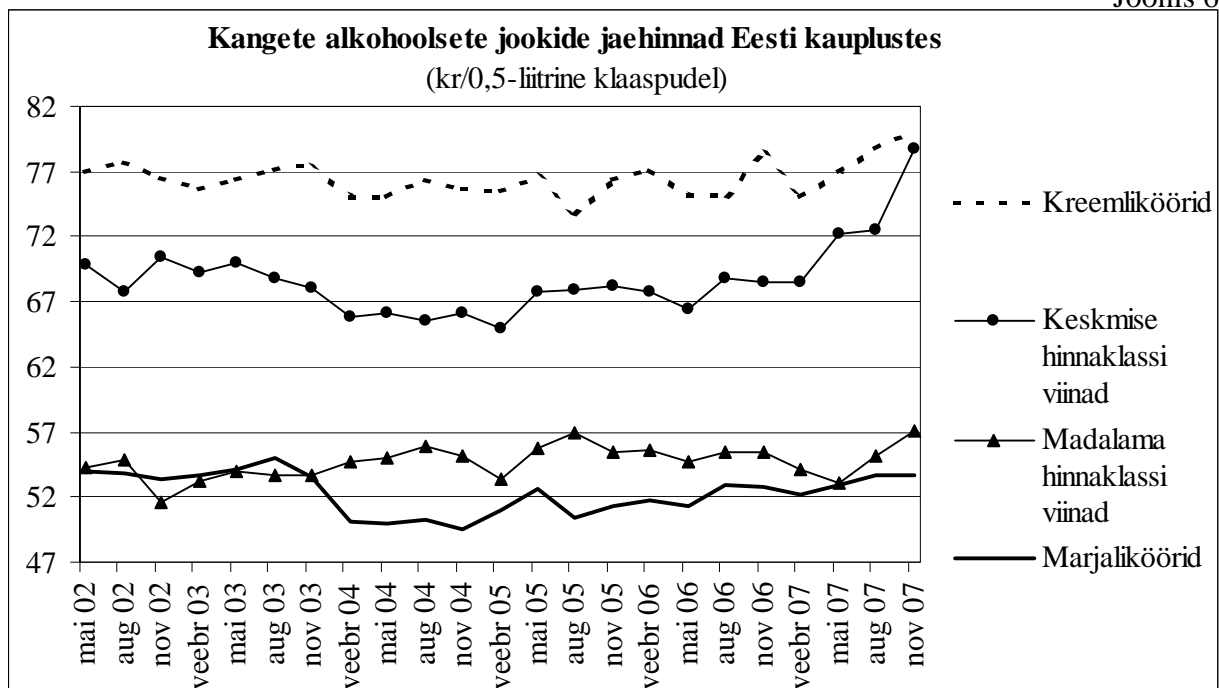
Valdav osa (70%) **viskist** imporditi jätkuvalt Suurbritanniast, kust sisseveetud kogused olid suuremad kui aasta tagasi. Kanadast veeti sisse 17% importviskist (2006.a 9 kuul 13%) ning sealt ostetud kogused suurenesid aastaga 45%. Samal ajal USA ja eriti Iirimaa viski kogused vähenesid, vastavalt 7% ja 52%, kusjuures USA osatähtsus viskiimpordis oli sama mis eelneval aastal (6%) ja Iirimaa osatähtsus langes 3%-ni (2006.a 9 kuul 6%).

Kogu kangete alkoholsete jookide tootegrupi sisseveos, tänu viina tooraine impordile Eestisse, oli jätkuvalt esinumbriks USA, kust osteti sisse üle poole (57%) selle tootegrupi impordist. Teiste riikide osakaalud olid märgatavalt väiksemad – Suurbritannia toodang kattis 7%, Ukraina ja Prantsusmaa vastavalt 6% ja 5% kangete alkoholsete jookide impordist. Kusjuures Ukraina impordimahud suurenesid (+84%) ja Prantsusmaa mahud vähenesid (-9,5%) 2006. aasta kolme kvartaliga võrreldes. Saksamaa koguseline import kasvas 46%, kuid osatähtsus suurenes vaid 1%-punkti võrra. Soome impordimahud kahanesid aastaga ligi 1/4 võrra ning nende osatähtsus impordis kahanes 2%-punkti võrra 3%-le.

Hinnad

2007. aasta augustis EKI poolt läbiviidud kohalike alkoholitoodete hinnavaatlus näitas, et populaarsemad kodumaised viinad on aastaga kallinenud Eestis tervikuna 3% ja Tallinnas 4%. See jääb alla alkoholsete jookide tarbijahinnaindeksi kasvule (III kvartali tõus 4,8% võrreldes eelmise aasta sama perioodiga) ja on seletatav erinevate alkoholsete jookide soodumüükidega (eriti Viru Valge osas) ning sellega, et vanade tuntud brändide hinnad tõusevad

Joonis 6

Allikas: EKI

vähem kui uutel toodetel. Viina keskmise hinna tõusu põhjustas nii keskmise kui kõrgema hinnaklassi viinade kallinemine, madalama hinnaklassi viinade hinnad Eestis tervikuna 2007. aasta esimese 9 kuu jooksul ei muutunud, Tallinnas need tõusid 3,4%. Keskmise hinnaklassi viinad olid ligi 5% kallimad 2006. aasta sama perioodiga võrreldes, 4,3% kallinesid need viinad ka Tallinnas. Keskmise hinnaklassi viinade hinnatõus algas 2007. aasta II kvartalis, sest kahe eelneva kvartali vaatluse ajal olid hinnad enam-vähem stabiilsed. Kõrgema hinnaklassi viinade Eesti keskmine hind on aastaga tõusnud 4,5%, sealjuures hinnatõus pealinnas oli kiirem (+6%). Ka jooksva aasta II kvartali vaatlusega võrreldes olid viinad nii Eestis kui ka Tallinnas kallimad, vastavalt 2% ja 4%.

IV kvartalis (III kvartaliga võrreldes) kiirenes viina hinnatõus oluliselt - Eestis tervikuna kallinesid viinad keskmiselt 6,5% ja Tallinnas 7,3%.

Tabel 10

Eesti kangete alkoholsete jookide keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga)

	Aug. 2006	Veebr. 2007	Mai. 2007	Aug. 2007	Muutus aug 07/ aug 06, %	Nov. 2007
Eestis keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	55.42	54.06	53.13	55.14	-0,5	57.04
Keskmine hinnaklass	68.80	68.55	72.22	72.46	5,3	78.81
Kõrgem hinnaklass ¹	147.82	148.97	154.48	154.48	4,5	155.67
Liköörid						
Marjaliköörid	52.89	52.20	52.92	53.67	1,3	53.64
Kanged liköörid	93.95	96.02	98.31	98.19	4,5	99.29
Kreemliköörid	75.18	74.99	76.89	78.74	4,7	80.07
Džinnid	72.36	75.81	75.24	76.43	5,6	78.11
Tallinnas keskmiselt						
Viinad (maitsestatamata)						
Madalam hinnaklass	54.28	51.97	51.63	56.11	3,4	56.72
Keskmine hinnaklass	69.19	69.80	73.21	72.18	4,3	80.96
Kõrgem hinnaklass	145.97	148.27	154.63	154.63	5,9	157.00
Liköörid						
Marjaliköörid	52.05	50.62	52.78	53.05	1,9	53.91
Kanged liköörid	90.95	95.96	98.74	97.70	7,4	100.07
Kreemliköörid	74.18	73.80	76.31	77.62	4,6	79.67
Džinnid	73.15	75.97	75.77	76.62	4,7	79.47

¹ 0,7-liitrine klaaspudel

Allikas: EKI

Sarnaselt viinaga on viimase aastaga kauplustes kallinenud ka liköörid - Eesti keskmine hind oli 3,8% kõrgem kui eelmise aasta III kvartalis, samas ligilähedane 2007. aasta maikuu hinnale (tõus 1%). Teiste likööridega võrreldes tõusid vähem **marjalikööride hinnad** ja seda nii üle Eesti kui Tallinna kauplustes (vastavalt 1% ja 2% aastatagusega võrreldes). Vähesel määral on tõusnud mõlema Eesti suurema likööritootja toodete jaehinnad – AS Remedia liköörid kallinesid kauplustes aastaga 1,5%, AS Liviko tooted 1,1%. Endiselt on AS Remedia marjaliköörid AS Liviko omadest kallimad ning hinnataseme vahe on enam-vähem sama mis aasta tagasi. **Kangete** likööride jaehinnad tõusid III kvartalis 2006. aasta III kvartaliga võrreldes Eestis tervikuna 4,5%, kusjuures Tallinnas oli tõus oluliselt kiirem (+7,4%). Eelmise (maikuu) küsitlusega võrreldes ei ole hinnad oluliselt muutunud. Ka 2007. aasta IV kvartalis püüsid kangete likööride hinnad enam-vähem III kvartali tasemel.

Kreemlikööride jaehinnad on viimase aasta jooksul kõikunud, kuid augustis olid nii Eesti keskmised kui Tallinna hinnad ligi 5% aastatagusest kõrgemad, samas II kvartaliga võrreldes oli kasv aeglasem, vastavalt 2,4% ja 1,7%. Mõõdukas hinnatõus jätkus ka aasta viimases kvartalis.

Üle Eesti ja Tallinna kauplustes müüdavate kodumaiste **džinnide** keskmised hinnad III kvartalis märkimisväärselt ei muutunud II kvartaliga võrreldes (kasv veidi üle 1%). Samas aastatagusega võrreldes oli hinnatõus oluliselt kiirem - hinnad ületasid eelmise aasta augustikuu hinnataset Eestis keskmiselt 6% ja Tallinnas 5%.

EKI poolt käesoleva aasta juunis 11-s Euroopa Liidu pealinnas läbiviidud rahvusvaheline hinnavaatlus näitas, et Tallinna elurajoonide supermarketites müüdavate populaarsemate kohalike **viinabrändide** hinnad on aastaga tõusnud 5,7% ja peaaegu sama palju (5%) ka eelmise (juuniku) vaatlusega võrreldes.

Nagu II kvartalis nii ka 2007. aasta septembris olid Eesti pealinnas viina hinnad kõrgemad kui teiste Balti riikide pealinnades, Bratislavas, Berliinis ja Prahas. Kusjuures kohaliku viina keskmine hind Tallinnas ületas kõige rohkem Riia hinda (38%). Varssavi hinnad ületasid Tallinna hindu 11% ja Budapesti hinnad koguni 43%. Tavapäraselt oli viin Tallinnast oluliselt kallim Stockholmis (3,5 korda), Amsterdamis (2,6 korda) ja Helsingis (2 korda).

Aastatagusega võrreldes toimus kiirem viina hinna tõus Bratislavas (1/5 võrra) ja juuniga võrreldes Budapestis (9%). Praha supermarketites on viin aga aastaga odavnenud 18% ja II kvartaliga võrreldes odavnes viin ainult Varssavis (-14%). Helsingi Alko kauplustes olid kohalikud viinad 13% odavamad kui aasta tagasi, samas juuniga võrreldes ei ole hinnad muutunud. Amsterdamis ja Stockholmis on viina hinnad olnud stabiilsed. Ülejäänud vaatluse all olnud pealinnades kallinesid viinad nii eelmise aasta septembriga kui ka jooksva aasta juuniga võrreldes, erandiks oli Riia, kus hinnad, tõustes aastaga 3,2%, olid samad mis juunis.

Tabel 11

Viina hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2006-2007. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kroonides)

Pealinn	sept. 2006	märts 2007	juuni 2007	sept. 2007
Kohalik viin 38-40%, 0,7-0,75 l klaaspudel				
Tallinn	87.70	89.43	88.29	92.68
Riia	55.44	56.99	56.77	57.22
Vilnius	79.20	79.89	81.52	85.15
Varssavi	101.89	98.88	119.25	103.04
Praha	102.12	88.02	82.80	83.90
Bratislava	67.39	77.30	76.13	81.02
Budapest	126.77	122.67	121.21	132.24
Helsingi*	232.51	232.51	202.00	202.00
Berliin	75.73	75.47	75.47	78.08
Amsterdam	242.52	242.52	-	242.52
Stockholm*	325.48	325.48	321.30	320.27
Absolut vodka 40%, maitsestatamata, 0,7 l klaaspudel				
Tallinn	229.00	232.33	237.00	229.00
Riia	222.41	226.64	315.25	317.25
Vilnius	185.34	185.57	190.05	190.05
Praha	201.28	197.61	195.44	201.77
Bratislava	183.92	203.05	204.85	206.93
Helsingi*	259.63	252.22	253.32	253.32
Berliin	187.60	198.56	205.86	205.86
Amsterdam	250.19	250.19	-	250.19
Stockholm*	389.89	389.89	388.24	386.99

* alkoholi kauplustes

Allikas: EKI

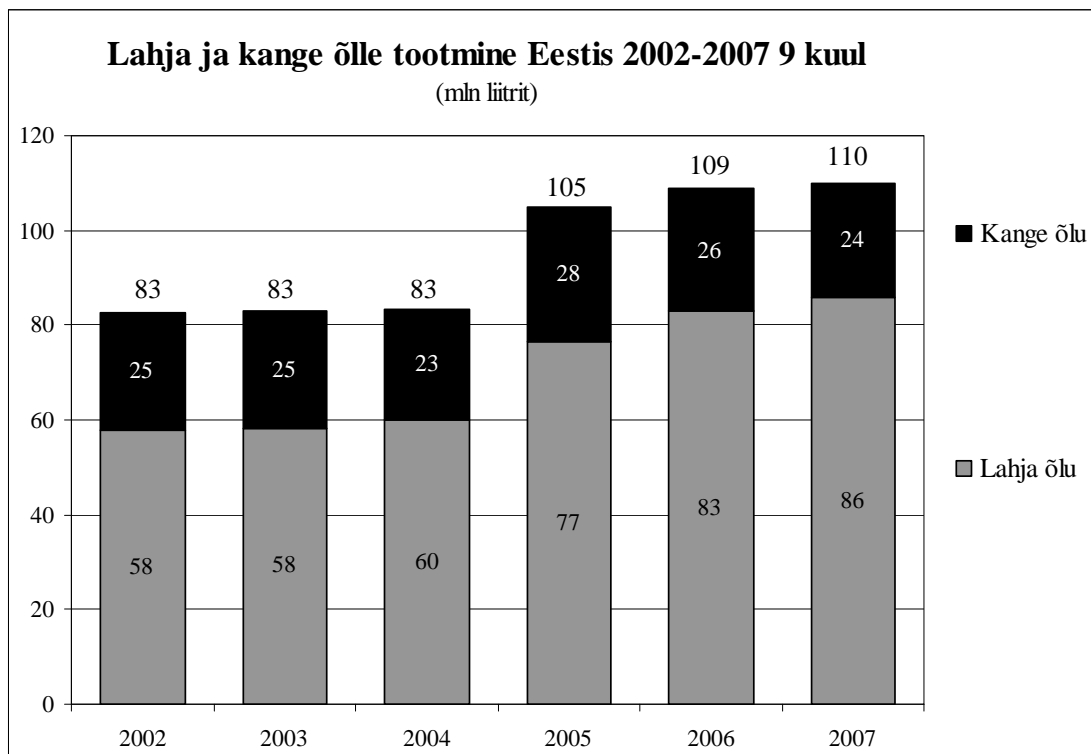
3. ÕLU

Tootmine

ESA andmetel toodeti 2007. aasta 9 kuuga Eestis **õlut** enam-vähem samas mahus mis aasta tagasi (+1%). Õlletoodang oli 109,85 mln liitrit, mis oli 0,88 mln liitri võrra suurem kui aasta tagasi. Kasvu põhjuseks oli välisturu nõudlus, kuna siseturule müüdi samas mahus mis aasta tagasi. Analüüsitaval perioodil suurenes lahja õlle toodangu maht, samas kanget õlut toodeti vähem kui aasta tagasi. Selle tulemusena muutus mõnevõrra tootmise struktuur – lahja õlu (alk. sisaldus alla 6%) moodustas õlle kogutoodangust 78% (2006.a 9 kuul 76%) ning kange õlu (alk. sisaldus üle 6%) vastavalt 22% kogutoodangust (2006.a 9 kuul 24%).

Seda, et õlle müük kohalikule turule ei ole aastaga muutunud, mõjutab AS Saku Õlletehas ja ka väiksemate tootjate müügikoguste vähenemine. Valdav osa kodumaisest õlletoodangust realiseeriti endiselt kohalikul turul (2007.a 9 kuul 84%; 2006.a 9 kuul 85%).

Joonis 7

Allikas: EKI (hinnanguline)

Kahe Eesti juhtiva õlletootja AS Saku Õlletehas ja AS A. Le Coq summeeritud osakaal õlle kogutoodangus püsis enam-vähem aastatagusel tasemel, hõivates sellest 91% (2006.a 9 kuul 90%). Suurimaks õlletootjaks Eestis oli endiselt AS Saku Õlletehas, kelle toodangu maht püsis enam-vähem eelmise aasta 9 kuu tasemel ja moodustas 49% kogu õlletoodangust (2006.a 9 kuul 51%). Samal perioodil suurenes AS A. Le Coqi toodangu maht, mille tulemusel tõusis ettevõtte osatähtsus õlle kogutoodangus 39%-lt 2006. aasta 9 kuul 42%-ni vaadeldaval perioodil.

Väliskaubandus

Õlut eksporditi 2007. aasta 9 kuuga 117 mln krooni eest ja imporditi 113 mln krooni eest. Seega oli õlle väliskaubandusbilanss jätkuvalt positiivne.

Alkoholsete jookide ekspordikäibes oli õlu oluliselt endiselt teisel kohal, hõlmates 1/4 kogukäibest (2006.a 9 kuul 23%). Analüüsitava aasta kolme kvartaliga ületas õlle eksport rahalises väärtuses 2006. aasta kolme kvartali taseme 22% võrra. Ekspordikäibe kasvu põhjuseks olid nii aastatagusest suuremad väljamüüdud kogused (+16%) kui ka ekspordihindade keskmiselt 5%-line tõus.

Tabel 12

Õlle rahaline põhieksport ja -import ning
ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007.a 9 kuul

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07 /06, +/- %
Eksport	5.57	5.85	6.13	105,1	96,1	117,0	21,7
Import	8.24	8.20	8.96	91,5	92,0	113,2	23,0

Allikas: ESA

Tabel 13

Õlletoodang, põhieksporti ja -impordi kogused
2005-2007.a 9 kuul (tuh liitrit)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07 I 9 k/06 9 k, %
Toodang	104 820	108 970	109 850	0,8
Eksport	18 885	16 442	19 086	16,1
Import	11 105	11 223	12 638	12,6

Allikas: ESA

Tabel 14

Õlle koguseline eksport riigiti 2006-2007.a 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Läti	6 760	8 485	25,5	41	45
Leedu	6 527	6 948	6,45	40	36
Soome	2 602	3 320	27,6	16	17
Teised	553	333	-40,0	3	2
Kokku	16 442	19 086	16,1	100	100

Allikas: ESA

Põhilisteks Eesti õlleeksporti sihtriikideks olid endiselt Läti, Leedu ja Soome ning sinna müüdud kogused olid aastatagusest suuremad vastavalt 26%, 6% ja 28%. Teiste Baltimaade

osakaal õlle müügis välisturule oli sama mis aasta tagasi (81%), Soome läks 17% Eestist väljamüüdud õllest. Teistesse riikidesse väljaveetud kogused vähenesid oluliselt (40%) - kui aasta tagasi müüdi sinna 553 tuh liitrit õlut, siis jooksva aasta 9 kuul olid need kogused 333 tuh liitrit.

Õlle impordikäive suurenes analüüsiperioodil 23% 2006. aasta 9 kuuga võrreldes, samas õlle osakaal alkoholsete jookide impordi kogukäibes oli enam-vähem sama mis aasta tagasi (2007.a 9 kuul 10%; 2006.a 9 kuul 9%). Impordikäibe kasvu mõjutasid nii suuremad kogused (+13%) kui ka kõrgemad keskmised impordihinnad (+9%).

Õlle impordiriikide seas püsis esikohal Soome ning sealt imporditud kogused, olles 42% suuremad kui aasta tagasi, moodustasid rohkem kui poole 2007. aasta 9 kuuga Eestisse sisseostetud õllest. Teiste riikide osatähtsus oli tunduvalt väiksem. Venemaa osakaal õlle impordis ulatus 2007. aasta kolme kvartaliga 11%-ni ning sealt toodi õlut Eestisse 19% rohkem kui aasta tagasi. Lätist osteti sisse 9% importõllest, kuid kogused vähenesid aastaga 38%. Hollandi õlu moodustas 6% selle joogi impordist ning sealt sissetoodud kogused olid aastatagusest suuremad. Leedust imporditud kogused kasvasid aastaga 3 korda, mis põhjustas ka Leedu osatähtsuse suurenemise õlle koguimpordis 1%-lt 2006. aasta 9 kuul kuni 4%-ni vaadeldaval perioodil. Tšehhi ja Ukraina kogused vähenesid vastavalt 26% ja 31% ja osakaalud olid võrdsed, ulatudes 3%-ni kogu õlleekspordist

Tabel 15

Õlle koguseline import riigiti 2006-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	4 580	6 504	42,0	41	51
Venemaa	1 153	1 377	19,4	10	11
Läti	1 841	1 148	-37,7	16	9
Holland	704	801	13,8	6	6
Leedu	158	500	216,3	1	4
Tšehhi	489	363	-25,7	5	3
Ukraina	510	351	-31,2	5	3
Teised	1 788	1 594	-10,8	16	13
	11 223	12 638	12,6	100	100

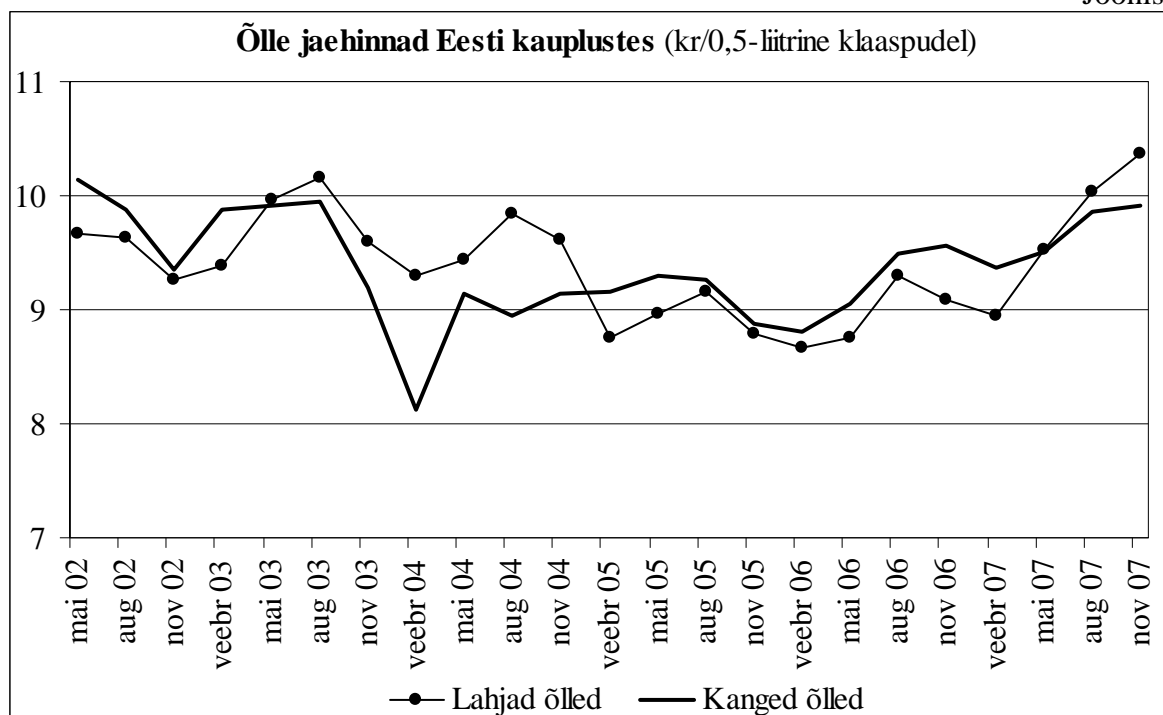
Allikas: ESA

Hinnad

Peale vahepealseid hinnalanguse aastaid on nüüdseks levinumate kodumaiste õllesortide hinnad kauplustes taas 2003. aasta tasemele tõusnud. Võrreldes enamike toidukaupadega on õlle hinna dünaamika viimastel aastatel olnud üpris erakordne – õlle hind ei ole mitu aastat järginud toidukaupade või üldise tarbijahinnaindeksi trendi. 2007. aastal muutusid õlle hinnad

sarnaselt toidukaupade hindadega. 2007. aasta III kvartalis olid õlled Eesti kauplustes kallimad kui kolmes eelmises kvartalis ning 2006. aasta III kvartaliga võrreldes kallinesid lahjad õlled 7,8% ja kanged 3,8%. Tallinna kauplustes oli lahja õlle jaehinna tõus kiirem 10,2% ja kange õlu kallines peaaegu sama palju kui Eestis tervikuna (3,1%). II kvartaliga võrreldes oli lahja õlle hinna kasv aeglasem, nii Eestis tervikuna kui Tallinnas, vastavalt 5,2% ja 4,6%. Hinnatõus jätkus ka IV kvartalis.

Joonis 8

Allikas: EKI

Tabel 16

Eesti õlle keskmised jaehinnad kauplustes
(0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga)

	Aug. 2006	Veebr. 2007	Mai 2007	Aug. 2007	Muutus aug07/aug06 %	Nov. 2007
Eestis keskmiselt						
Lahja õlu <6%	9.30	8.94	9.53	10.03	7,8	10.36
Kange õlu >6%	9.50	9.37	9.51	9.86	3,8	9.92
Tallinnas keskmiselt						
Lahja õlu <6%	9.32	9.06	9.82	10.27	10,2	10.52
Kange õlu >6%	9.57	9.07	9.58	9.87	3,1	10.07

Allikas: EKI

EKI rahvusvahelised hinnavaatlused näitasid, et 2007. aasta septembris oli olukord sama mis II kvartali vaatluse ajal ning populaarsemate kohalike **õlled** keskmine hind Tallinna super-

marketites püsis endiselt kõrgem, kui suuremas osas vaatluse all olnud pealinnades. Erandiks olid vaid kõrge aktsiisimaksuga Helsingi ja Stockholm, kus õlle hinnad riiklikes monopolkauplustes ületasid Eesti hinda supermarketites (nt Helsingis 2,6 korda).

Aastaga on õlle hind enim tõusnud Riias (+21%). Vilniuses oli kohalik õlu odavam kui aasta tagasi (-5%), kuid kallim kui juunis (+6%). Varssavis ja Berliinis on hinnad aastaga vähe muutunud, kuid Varssavis kallines kohalik õlu II kvartaliga võrreldes 7%. Õlle hinnad Prahas olid kõrgemad kui 2006. aasta septembris ja 2007. aasta juunis vastavalt 7% ja 11%. Bratislavas oli õlu septembriks aastaga kallinenud 10%, kuid oli samal tasemel juuniga võrreldes. Stockholmis püsis õlle hind käesoleva aasta III kvartalis II kvartali tasemel ning aastavõrdluses oli õlu seal 2007. aastal 1,6% odavam. Helsingis maksis õlu kauplustes septembris 10% enam kui aasta tagasi ning 7% enam kui 3 kuud tagasi.

Tabel 17

Õlle hinnad Euroopa pealinnade supermarketites 2006-2007. aastal
(kuu esimese nädala seisud, kr)

Pealinn	Õlu hele, 4,3-4,7%, 0,5 l koos taara hinnaga			
	sept. 2006	märts 2007	juuni 2007	sept 2007
Tallinn	10.50	10.78	10.70	11.37
Riia	7.35	7.79	8.46	8.91
Vilnius	8.56	7.66	7.66	8.11
Varssavi	8.66	8.81	8.17	8.73
Praha	6.41	6.96	6.18	6.87
Bratislava	5.79	6.58	6.32	6.38
Budapest	-	7.35	7.83	8.13
Berliin	10.80	10.80	10.80	10.95
Helsingi	26.81	27.64	27.38	29.37
Amsterdam	9.39	10.43	-	10.64
Stockholm	15.09	15.09	14.89	14.85

Allikas: EKI

LAHJAD ALKOHOLSED JOOGID

Tootmine

Lahjade alkoholsete jookide gruppi on koondatud lahjad segatud piiritusjoogid (long drink jms) ja kääritatud joogid (sh siidrid, puuvilja- ja marjaveinid).

2007. aasta 9 kuuga on ESA andmetel lahjade alkoholsete jookide tootmine vähenenud 3,4%, seda kinnitavad ka tootjate poolt EKI-le esitatud andmed (langus 3,0%). Lahjasid segatud piiritusjooke toodeti ligi 23% rohkem eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Seevastu kääritatud jookide toodangu maht vähenes 22%, kusjuures langus toimus nii väiksema siidri kui puuvilja- ja marjaveinide tootmise tõttu.

Tabel 18

Lahjade alkoholsete jookide toodang 2005-2007.a 9 kuul **ESA andmetel** (mln liitrit)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07 9 k/06 9 k, %
Kokku lahjad alkoh. joogid*	22,33	32,38	31,29	-3,4
sh lahjad segatud piiritusjoogid	11,62	13,51	16,65	23,2
kääritatud joogid	10,71	18,87	14,64	-22,4
sh siider	7,39	12,08	10,76	-10,9
puuvilja- ja marjaveinid	3,32	6,79	3,88	-42,9

*EKI arvestatud

Tabel 19

Lahjade alkoholsete jookide toodang 2005-2007.a 9 kuul **EKI andmetel** (mln liitrit)

	2005* 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07 9 k/06 9 k, %
Kokku lahjad alkoh. joogid	26,37	32,41	31,44	-3,0
sh lahjad segatud piiritusjoogid	11,62	13,54	16,65	23,0
kääritatud joogid	14,75	18,87	14,79	-21,6
sh siider	7,39	12,08	10,76	-10,9
puuvilja- ja marjaveinid	7,36	6,79	4,03	-40,6

* ESA ja EKI andmed

ESA-le ja EKI-le esitatud andmetel toodeti Eestis 2007. aasta kolme kvartaliga 16,7 mln liitrit **lahjasid segatud piiritusjooke** ning see kogus oli ligi 1/4 võrra suurem kui aasta tagasi. Tootmise kasvu põhjustas nii sise- kui välisturu nõudluse jätkuv kasv, kuhu müüdi oma toodangut vastavalt 24% ja 31% enam kui aasta tagasi.

Lahjade segatud piiritusjookide tootmise esinumbriks oli endiselt AS A. Le Coq, kelle tooted hõlmasid rohkem kui poole (60%) nende jookide kogutoodangust (2006.a 9 kuul 58%). Tähtsuselt teiseks antud jookide tootjaks oli AS Saku Õlletehas ning tema osakaal antud toote-

grupi kogutoodangus ulatus 29%-ni (2006.a 9 kuul 38%). AS Viru Joogid ja AS Altia Eesti suurendasid küll oma toodangu mahtu, kuid kumbki hõlmas vaid 1% lahjade segatud piiritusjookide tootmiskogusest. Teistest kiiremini (3 korda) kasvas AS Liiwi Heliis toodangu maht, samas oli selle ettevõtte osatähtsus antud jookide kogutootmises märkamatu.

Valdav osa (92%) Eestis toodetud lahjadest segatud piiritusjookidest müüdi siseturule ning seda oli 1%-punkti rohkem kui aasta tagasi.

ESA andmetel ja EKI hinnangul toodeti **siidreid** vaadeldaval perioodil peaaegu 11 mln liitrit, mida oli 11% vähem kui 2006. aasta 9 kuul. Siidritoodangu mahu languse põhjuseks oli aastatagusest väiksem nõudlus nii sise- kui välisturul. AS A. Le Coq, kelle toodangu maht mõnevõrra langes, püsis Eesti siidritootjate seas esikohal. Liidri osatähtsus selle joogi kogutoodangus vähesel määral suurenes (2007.a 9 kuul 46%; 2006.a 9 kuul 43%), sest tootmist vähendati väiksemas mahus kui teised tootjad. Endiselt oli AS Saku Õlletehas suuruselt teiseks siidritootjaks Eestis, kuid ettevõtte toodangu maht vähenes aastaga ning selle tagajärjel langes tema osatähtsus siidri kogutoodangus 33%-lt 2006. aasta 9 kuul kuni 26%-ni 2007. aasta 9 kuul. Seevastu tõusutrendil oli AS Viru Joogid siidritootmine, mis omakorda suurendas ettevõtte osakaalu antud joogi tootmises 7%-ni (2006.a 9 kuul 5%).

Tootjate hinnangul müüdi 47% Eestis toodetud siidrist siseturule (aasta tagasi 51%).

EKI hinnangul toodeti 2007. aasta kolme kvartaliga Eestis **puuvilja- ja marjaveine** kokku 4 mln liitrit (ESA andmetel 3,88 mln l), mida oli 41% vähem möödunud aasta sama perioodiga võrreldes. Jätkuvalt toodeti Eestis nii naturaalseid kui kangendatud marjaveine, kusjuures nende tootmise proportsioonid on mõnevõrra muutunud 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. Kangendatud puuvilja- ja marjaveinide osakaal toodangus suurenes 1%-lt 2006. aasta 9 kuul kuni 3%-ni vaadeldaval perioodil. Ülejäänud toodetud veinidest olid kääritamismeetodil saadud naturaalsed puuvilja- ja marjaveinid. Analüüsitaval perioodil langes naturaalse veinide toodang 41% 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. Samal ajal kangendatud veinide toodang oli 14% varasemast suurem.

Olulisimaks kangendatud veinide tootjaks (osakaaluga 63%) oli AS Võhu Vein, ligi 1/3 nendest veinidest tootis AS Valtu Vein ja ülejäänud AS Liiwi Heliis.

Endiselt toodetakse Eestis nii lauaveine kui ka siidritootmises toorainena kasutatavaid naturaalseid veine. Siidri väiksema tootmise tõttu vähenes selle joogi tooraineks kasutatavate veinide toodangu maht 44%, mis põhjustas ka nende osatähtsuse languse kogu Eesti veinitoodangus (2007.a 9 kuul 84%; 2006.a 9 kuul 89%). Lauaveinide tootmine vähenes viimase aastaga 17,6%. Endiselt oli suurimaks siidri toorainena kasutatavate veinide tootjaks Eestis AS Linda Nektar (osakaal 70%), kellel järgnesid AS Põltsamaa, Felix ja AS Valtu Vein (kummagi osakaal 7%) ja AS Viru Joogid (osakaal 5%).

Väliskaubandus

Lahjade alkoholsete jookide ekspordikäive oli 2007. aasta 9 kuul kokku 100 mln krooni ja impordikäive 194 mln krooni. Enam-vähem samas mahus eksporditi ja imporditi neid jooke ka aasta tagasi. Seega püsis väliskaubakäibe saldo negatiivsena ning jätkuvalt ületas import ekspordi ligi 2 korda.

Vaatamata sellele, et välisturule müüdavate lahjade alkoholsete jookide ekspordihinnad tõusid 2%, langes ekspordikäive aastaga veidi alla 1%, sest ekspordikogused olid ligi 3% mullusest väiksemad. Kusjuures langus toimus kääritatud jookide väiksema ekspordi tõttu, kuna nende osatähtsus antud tootegrupi ekspordikäibest oli suurem (57%) ja segatud lahjade piiritusjookide eksport suurenes.

Tabel 20

Lahjade alkoholsete jookide rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 9 kuul 2005-2007

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07/06 +/- %
Ekspord							
Kokku	6.10	7.01	7.16	73 694	101 028	100 203	-0,8
sh segatud piiritusjoogid	5.60	8.60	7.38	30 098	33 831	42 728	26,3
kääritatud joogid	6.53	6.42	7.00	43 595	67 197	57 475	-14,5
sh siider	7.06	7.49	6.77	29 181	50 729	43 057	-15,1
Import							
Kokku	11.20	11.66	12.00	174 976	193 979	193 551	-0,2
sh segatud piiritusjoogid	10.40	11.05	11.25	92 999	112 749	119 399	5,9
kääritatud joogid	12.34	12.13	13.45	81 977	81 230	74 152	-8,7
sh siider	12.59	11.85	13.05	36 678	33 917	31 190	-8,0

Allikas: ESA

Lahjasid segatud piiritusjookide eksporditi 2007. aasta 9 kuul 43 mln krooni eest, seda oli 1/4 võrra rohkem kui aasta tagasi. Ekspordimaht oli 5,8 mln liitrit ning ka siin toimus aastaga oluline kasv (+47%). Tavapäraselt müüdi valdav osa (88%) Eestist väljaveetud segatud piiritusjookidest teistesse Balti riikidesse – ekspord Lätti hõlmas 52% ja Leetu 36% kogu grupi müügi käibest välisturule. Teiste riikide osakaalud olid alla 10%, nii eksporditi Soome 8% ja Ukrainasse 4% Eestist väljaviidud segatud piiritusjookidest.

Kääritatud jooke eksporditi vaadeldaval perioodil 57 mln krooni väärtuses ning seda oli 14,5% vähem kui aasta tagasi. Endiselt moodustas valdava osa nende jookide ekspordikäibest (75%) siidri müük, mis ulatus 43 mln kroonini ja see oli 15% väiksem kui 2006. aasta samal perioodil. Üheaegselt ekspordikäibega kahanes ka kääritatud jookide koguseline eksport eel-

mise aasta 9 kuuga võrreldes (-22%). Ka siin toimus langus siidri arvel, kuna välisturule müüdid kogused vähenesid 6% aastatagusega võrreldes.

Sarnaselt eelmise aastaga müüdi ka vaadeldaval perioodil peaaegu kõik eksporditud kääritatud joogid (97%) Leetu ja Läti, kusjuures Leetu müüdid kogused olid 31% väiksemad kui aasta tagasi. Selle tulemusel langes Leedu osakaal aastaga 82%-lt 72%-ni antud jookide ekspordis. Seevastu Läti kogused kasvasid 35%, hõlmates 25% kääritatud jookide müügist (2006.a 9 kuul 14%). Ülejäänud kogused (3%) eksporditi Soome.

Tabel 21

Lahjade alkoholsete jookide põhieksporti- ja -impordikogused
2005-2007.a 9 kuul (tuh liitrit)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	07/06 %
Ekspord				
Kokku lahjad alkoholised joogid	12 064	14 402	13 996	-2,8
sh segatud piiritusjoogid	5 386	3 933	5 791	47,2
kääritatud joogid	6 678	10 469	8 205	-21,6
sh siider	4 131	6 769	6 358	-6,1
Import				
Kokku lahjad alkoholised joogid	15 607	16 631	16 125	-3,0
sh segatud piiritusjoogid	8 962	10 199	10 611	4,0
kääritatud joogid	6 645	6 432	5 514	-14,3
sh siider	2 914	2 861	2 390	-16,5

Allikas: ESA

Tabel 22

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline eksport riigiti 2006-2007.a 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Läti	1 571	3 021	92,4	40	52
Leedu	1 917	2 078	8,4	49	36
Soome	297	438	47,5	7	8
Ukraina	85	226	166,7	2	4
Teised	63	28	-55,3	2	0
Kokku	3 933	3 299	47,2	100	100

Allikas: ESA

Tabel 23

Kääritatud jookide koguseline eksport riigiti 2006.-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Leedu	8 625	5 918	-31,4	82	72
Läti	1 496	2 020	35,0	14	25
Soome	252	241	-4,2	3	3
Teised	96	26	-73,0	1	0
Kokku	10 469	8 205	21,6	100	100

Allikas: ESA

Lahjade alkoholsete jookide grupi impordikäive oli sama mis 2006. aasta kolmes kvartalis, ulatudes mõlemal aastal 194 mln kroonini. Ka siin olid impordikogused väiksemad (-3%) kui aasta tagasi ja impordihinnad sama palju kõrgemad. Kokku imporditi 2007. aasta 9 kuuga Eestisse 16,1 mln liitrit lahjasid alkoholseid jooke, millest 66% moodustasid segatud piiritusjoogid ja 34% kääritatud joogid, kusjuures viimastest moodustas 43% siider.

Lahjasid segatud piiritusjooke imporditi Eestisse 2007. aasta 9 kuuga 10,6 mln liitrit 119 mln krooni eest (2006.a 9 kuu käive 113 mln krooni). Käibekasv toimus nii suuremate impordikoguste kui ka kõrgemate hindade arvel, mis kasvasid vastavalt 4% ja 2% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Antud jookide impordi päritoluriikidest püsis esikohal Soome ning sealt veeti sisse 29% lahjadest segatud piiritusjookidest ja kogused olid 23% aastatagusest suuremad. Tähtsuselt teiseks nende jookide impordiriigiks oli Leedu, kelle toodang hõlmas 18% (aasta tagasi 2%) sisseveost ja kogused kasvasid ligi 9 korda 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. Saksamaa säilitas kolmanda positsiooni, kust imporditud kogused suurenesid 1/3

Tabel 24

Lahjade segatud piiritusjookide koguseline import riigiti 2006.-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	2 462	3 028	23,0	24	29
Leedu	221	1 954	783,0	2	18
Saksamaa	681	912	33,9	7	9
Kreeka	432	833	92,9	4	8
Itaalia	435	551	26,7	4	5
Ukraina	474	503	6,2	5	5
Holland	387	445	14,8	4	4
Suurbritannia	523	432	-17,3	5	4
Teised	4 584	1 953	-57,4	45	18
Kokku	10 199	10 611	4,0	100	100

Allikas: ESA

võrra ning hõlmasid 9% tootegrupi koguimpordist. Kreekast sisse ostetud kogused kahekordistusid ja tema osatähtsus impordis tõusis 8%-ni, mis aasta tagasi oli 4%. Itaaliast ja Ukrainast imporditud lahjade segatud piiritusjookide kogused suurenesid vastavalt 27% ja 6%, sealjuures nende osakaalud oli võrdsed, ulatudes 5%-ni. Antud jooke veeti sisse ka Hollandist ja Suurbritanniast ning mõlema riigi toodang moodustas 4% tootegrupi impordist.

Kääritatud jooke imporditi Eestisse 2007. aasta 9 kuuga 5,5 mln liitrit 74 mln krooni eest. Sealhulgas oli siidreid 2,4 mln liitrit 31 mln krooni eest. Kääritatud jookide impordikäive oli 9% väiksem kui 2006. aasta 9 kuul ja seda siidri käibe languse arvel (-8%). Vaadeldaval perioodil vähenesid ka impordikogused (-14%) ja seda põhiliselt siidri sisseveetud koguste arvel (-16,5%). Suurem osa (68%) imporditud kääritatud jookidest toodi endiselt Soomest, kuid sealt toodud kogused olid väiksemad kui aasta tagasi. Rootsis ja Saksamaal toodetud kääritatud joogid moodustasid 8% nende jookide koguimpordist, kusjuures mõlemast riigist sisseostetud kogused suurenesid. Teiste riikide osakaalud olid alla 5%.

Tabel 25

Kääritatud jookide koguseline import riigiti 2006.-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	4 121	3 688	-10,5	64	68
Rootsi	400	460	14,8	6	8
Saksamaa	430	452	5,2	7	8
Leedu	652	214	-67,2	10	4
Belgia	222	213	-4,1	43	4
Suurbritannia	268	203	-24,2	4	4
Poola	97	93	-3,9	2	2
Teised	243	191	-21,4	4	3
Kokku	6 432	5 514	-14,3	100	100

Allikas: ESA

Hinnad

Eestis tervikuna oli 2007. aasta augustis 1,5-liitrisel plastpudelil siidri keskmine hind 3,5% kõrgem 2006. aasta augustiga võrreldes, kusjuures Tallinnas kallines siider kiiremini (+6,3%). Toote keskmine hind (~31 kr/1,5 l), oli enam-vähem võrdne nii Eestis tervikuna kui pealinnas. II kvartaliga võrreldes III kvartalis kohaliku siidri hind ei muutunud, kuid IV kvartalis kallines siidripudel enam kui krooni võrra.

Marjaveinide keskmised jaehinnad olid käesoleva aasta augustis Eestis keskmiselt 13% kõrgemad kui aasta tagasi ja 11% kõrgemad II kvartali hindadega võrreldes. Tallinnas oli hinna-

tõus oluliselt aeglasem - 2006. aasta augustiga võrreldes olid hinnad tõusnud 5,5% ja 2007. aasta maiga võrreldes 4%. Marjaveinide kallinemine jätkus ka novembris, kusjuures Tallinnas tõusid hinnad kiiremini kui Eestis keskmiselt.

Tabel 26

Siidri ja marjaveinide keskmised jaehinnad kauplustes (kr)

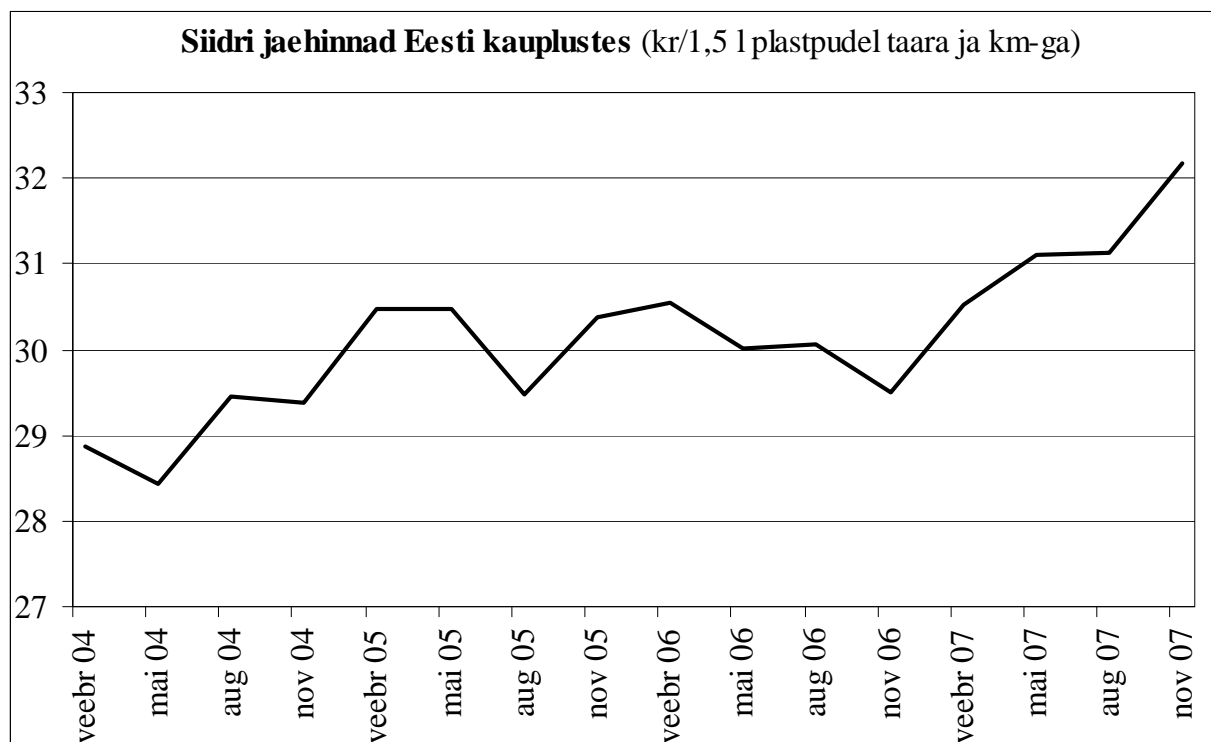
	Aug. 2006	Veebr. 2007	Mai 2007	Aug. 2007	Muutus aug 07/ aug 06, %	Nov. 2007
Siider*						
Eestis keskmiselt	30.07	30.53	31.10	31.13	3,5	32.17
Tallinnas keskmiselt	29.17	30.17	31.00	31.00	6,3	32.37
Marjaveinid**						
Eestis keskmiselt	30.19	29.71	33.08	34.03	12,7	34.44
Tallinnas keskmiselt	31.54	31.02	32.36	33.28	5,5	36.13

* 1,5-liitrise plastpudeli hind kroonides koos taara hinna ja käibemaksuga

** 0,5-liitrise klaaspudeli hind kroonides koos käibemaksuga

Allikas: EKI

Joonis 9

Allikas: EKI

5. ETÜÜLALKOHOL KANGUSEGA ÜLE 80% (PIIRITUS)

Tootmine

ESA andmetel toodeti Eestis 2007. aasta 9 kuuga rektifitseeritud etanooli (piiritust) 3,78 mln liitrit, seda oli 0,4 mln liitrit ehk 10% vähem kui 2006. aasta 9 kuul. Samal perioodil vähenesid ka piirituse ekspordikogused.

Väliskaubandus

Piirituse ekspordikäive oli 2007. aasta 9 kuul 19 mln krooni ning impordikäive 28 mln krooni. Seega oli kaubavahetuse saldo 9 mln krooniga negatiivne. Vaatluse all oleval perioodil oli piirituse välisurule müügikäive 16% väiksem kui 2006. aasta 9 kuul. Sellise olukorra põhjuseks olid rohkem kui 1/3 võrra väiksemad ekspordikogused, sest vaatamata sellele, et keskmised ekspordihinnad tõusid aastaga 30%, ekspordikäive vähenes.

Piirituse eksport jagunes kolme riigi vahel – 54% välisurule müüdud kogusest läks Leetu, kuid mahud olid rohkem kui poole võrra väiksemad aastatagusega võrreldes. Lähti eksporditud kogused ületasid eelmise aasta taseme 18%, hõlmates 44% kogu piirituseekspordist ning väike kogus piiritust (2%) veeti Rootsi.

Tabel 27

Rektifitseeritud etanooli rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007. aasta 9 kuul

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2007/06 +/- %
Eksport	9.24	9.65	12.54	8,90	22,52	18,93	-16,0
Import	9.31	8.85	10.07	20,78	16,70	28,14	68,3

Allikas: ESA

Tabel 28

Rektifitseeritud etanooli toodang, põhieksporti ja -impordi kogused 2005-2007. aasta 9 kuul (tuh liitrit)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2007/2006, %
Toodang	2,84	4,21	3,78	-10,2
Eksport	963	2 334	1 510	-35,3
Import	2 233	1 947	2 796	43,6

Allikas: ESA

Rektifitseeritud etanooli koguseline eksport riigiti 2006-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Leedu	1 680	810	-51,8	72	54
Läti	569	670	17,8	24	44
Rootsi	58	30	-48,3	3	2
Teised	27	-	-100,0	1	-
Kokku	2 334	1 510	-35,3	100	100

Allikas: ESA

Piirituse import rahalises väärtuses oli käesoleva aasta kolmes kvartalis oluliselt suurem (68%) kui aasta eest ning käibekasvule aitasid kaasa nii suuremad impordikogused (+44%) kui 14% kõrgemad impordihinnad. Soome, kelle toodang hõlmas 43% piirituse impordist, oli endiselt tähtsaimaks importpiirituse päritoluriigiks, sealjuures sealt sissevedu kasvas aastaga 74%. Saksamaal toodetud piiritus hõlmas 1/4 selle toote impordimahust ning sealt toodud kogused olid aastatagusest poole võrra suuremad. Ukraina, osakaaluga 17%, oli importriikide pingereas kolmandaks, kusjuures sisseveetud kogused püsisid aastatagusel tasemel. Venemaalt imporditi piiritust ligi 30% enam kui aasta tagasi ning seega oli 4% kogu piirituse sisseveest pärit Venemaalt.

Tabel 30

Rektifitseeritud etanooli koguseline import riigiti 2006-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Soome	700	1 217	73,9	36	43
Saksamaa	462	696	50,6	24	25
Ukraina	480	471	-1,2	25	17
Venemaa	81	105	29,6	4	4
Teised	224	307	37,1	11	11
Kokku	1 947	2 796	43,6	100	100

Allikas: ESA

6. VIINAMARJAVEIN JA VERMUT

Kuna nende jookide tootmine Eestis puudub, siis vaatluse all on vaid väliskaubanduse andmed.

Viinamarjavein

Viinamarjaveini ekspordikäive ulatus 2007. aasta kolme kvartaliga 72 mln kroonini ja impordikäive 373 mln kroonini. Eksport ja import rahalises väärtuses kasvasid enam-vähem ühes tempos. Viinamarjaveine mittetootvale riigile omaselt oli Eesti viinamarjaveini kaubavahetuse saldo negatiivne. Vaadeldaval perioodil suurenesid viinamarjaveini väljamüüdnud kogused (+11%) eelmise aasta 9 kuuga võrreldes. Viinamarjaveini eksport jagunes põhiliselt kolme riigi vahel ning rohkem kui pool sellest (52%) müüdi Venemaale, 23% Lätti ja 20% Soome.

Tabel 31

Viinamarjaveini rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007. aasta 9 kuul

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2007/06 +/- %
Eksport	41.52	35.45	38.16	35,190	60,456	71,978	19,1
Import	31.39	32.40	34.22	298,146	314,525	373,318	18,7

Allikas: ESA

Tabel 32

Viinamarjaveini koguseline põhieksport ja -import 2005-2007. aasta 9 kuul (1000 liitrit)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2007/2006, %
Eksport	848	1 705	1 886	10,6
Import	9 497	9 707	10 909	12,4

Allikas: ESA

2007. aasta 9 kuul olid viinamarjaveinide impordikogused 12% suuremad 2006. aasta 9 kuuga võrreldes, kõrgem oli ka keskmine impordihind (+6%). Seetõttu suurenesid ka kulutused veinide sisseostule 2006. aasta kolme kvartaliga võrreldes 19%. Viimastel aastatel on viinamarjaveinide import pidevalt suurenenud ning praktiliselt igal aastal püstitatakse selles uusi rekordeid.

Vaadeldaval perioodil imporditi viinamarjaveine Eestisse 32 riigist. Nagu varemgi, toodi Eestisse enim veine Hispaaniast, kust sisseostetud kogused moodustasid ligi 1/5 kogu veiniimpordist. Tšiili ja Prantsusmaa osakaalud ei ole aastaga oluliselt muutunud ning ulatusid vastavalt 15% ja 13%-ni imporditud viinamarjaveinidest (2006.a 9 kuul vastavalt 13% ja

12%). Itaaliast sisse ostetud veinikogused suurenesid 10%, kuid nende osatähtsus oli sama mis eelmisel aastal (8%). Võrdse osakaaluga (7%) olid Rumeenias ja Ungaris toodetud veinid, sealjuures nende kogused suurenesid vastavalt 23% ja 47%. Oluliselt rohkem (ligi 3/4) veeti sisse Lõuna-Aafrika Vabariigist pärinevaid viinamarjaveine ning need hõlmasid 5% kogu sisseveetud kogusest (aasta tagasi 3%).

Tabel 33

Viinamarjaveinide koguseline import riigiti 2006-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Hispaania	1 908	2 305	20,8	20	21
Tšiili	1 243	1 661	33,7	13	15
Prantsusmaa	1 170	1 373	17,3	12	13
Itaalia	830	910	9,6	8	8
Rumeenia	659	809	22,9	7	7
Ungari	479	703	46,8	5	7
LAV	306	528	72,6	3	5
Teised	3 113	2 619	-15,9	32	24
Kokku	9 707	10 909	12,4	100	100

Allikas: ESA

Vermut

ESA väliskaubandusandmetel 2007. aasta kolme kvartaliga suurenes vermuti rahaline eksport 7% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning oli peaaegu 1,0 mln krooni. Samal perioodil toimus ka 6%-line impordikäibe kasv, mis ulatus 14 mln kroonini, kusjuures kasv toimus hinnatõusu arvel. Väljamüüdnud kogused suurenesid aastaga ligi 1/4 võrra ning 55% sellest müüdi Lätti. Vermuti müük toimus ka Leetu ja Soome, kuid nende riikide osakaalud olid väiksemad, vastavalt 24% ja 20%.

Tabel 34

Vermuti rahaline põhieksport ja -import ning ekspordi- ja impordihinnad 2005-2007. aasta 9 kuul

	Hind, kr/l			Käive, mln kr			
	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2007/06 +/- %
Eksport	18.21	24.90	21.51	0,822	0,887	0,949	7,1
Import	28.80	27.00	30.76	12,199	13,492	14,317	6,1

Allikas: ESA

Tabel 35

Vermuti koguseline põhieksport ja –import 2005-2007. aasta 9 kuul (1000 liitrit)

	2005 9 kuud	2006 9 kuud	2007 9 kuud	2007/2006, %
Eksport	45	36	44	23,8
Import	424	500	465	-6,9

Allikas: ESA

Vermuti impordikogused vähenesid 2007. aasta 9 kuuga 7% eelmise aasta sama perioodiga võrreldes. Itaalia oli endiselt tähtsaimaks vermuti päritolumaaks ning sealt imporditi 43% kogu sisseostetud vermutist. Liidrile järgnesid Venemaa ja Holland, moodustades võrdselt 14% vermuti impordist, kuid Venemaa kogused olid veidi suuremad. Hispaaniast toodud vermuti kogused suurenesid aastaga märgatavalt, hõlmates 10% toote koguimpordist (2006.a 9 kuul 6%). Võrdse osakaaluga (6%) oli Saksamaalt ja Prantsusmaalt pärinev vermut, kusjuures Prantsusmaalt sisse veetud vermuti kogused suurenesid aasaga ligi 12 korda.

Tabel 36

Vermuti koguseline import riigiti 2006-2007. aasta 9 kuul

	1000 liitrit		07/06,%	Osakaal, %	
	2006	2007		2006	2007
Itaalia	206	202	-1,7	41	43
Venemaa	174	63	-63,7	35	14
Holland	61	63	3,2	12	14
Hispaania	29	47	59,2	6	10
Saksamaa	24	29	19,2	5	6
Prantsusmaa	2	27	1077,4	0	6
Teised	3	34	1027,1	1	7
Kokku	500	465	-13,8	100	100

Allikas: ESA

KOKKUVÕTE

Andmete analüüs näitas, et 2007. aasta 9 kuuga suurenes Eestis peaaegu kõikide alkohoolsete jookide **toodangu maht**, eranditeks olid rektifitseeritud etanool (piiritus), mille tootmine vähenes 10% ja puuvilja-marjaveinid, mida toodeti EKI hinnangul 41% (ESA hinnangul 43%) aastatagusest vähem. Teistest rohkem on kasvanud kangete alkohoolsete jookide toodang. ESA andmetel ulatus nende kasv 24%-ni ja EKI andmetel 28%-ni. Erinevus on seletatav sellega, et ESA valimist on osa tootjaid väljas. Lahjasid alkohoolseid jooke toodeti 7% rohkem kui aasta tagasi, sealjuures suurenes lahjade segatud piiritusjookide tootmine ning kääritatud jooke toodeti vähem kui aasta tagasi. Õlletootmine ei ole 2007. aasta 9 kuuga oluliselt muutunud eelmise aasta sama perioodiga võrreldes ning selle põhjuseks oli peaaegu samale tasemele jäänud siseturu nõudlus.

Alkohoolsete jookide **väliskaubanduse** bilanss oli jätkuvalt negatiivne, samas ekspordi ja impordi käibed kasvasid võrdses tempos (13%). Siin peab märkima, et ESA korrigeeris oluliselt alkohoolsete jookide varasemaid väliskaubandusandmeid (sh parandas ka tootjate poolt andmete esitamisel tehtud vigu).

Peaaegu kõikide alkohoolsete jookide ekspordimahud kasvasid eelmise aasta 9 kuuga võrreldes, vähenesid vaid piirituse ja lahjade alkohoolsete jookide väljaveetud kogused. Ekspordikäibes moodustasid suurema osa kanged alkohoolsed joogid (35%), õlu (25%) ja lahjad alkohoolsed joogid (21%). Enamik Eestist eksporditud alkohoolseid jooke müüdi jätkuvalt teistesse Balti riikidesse.

Impordis suurenesid peaaegu kõikide alkohoolsete jookide sisseveokogused. Aastatagusest vähem imporditi lahjasid alkohoolseid jooke, kujuures segatud piiritusjookide sissevedu suurenes ja kääritatud jookide impordikogused, kaasa arvatud siidri kogused, olid väiksemad kui aasta tagasi. Analüüsitaval perioodil imporditi Eestisse ka vermutit vähem kui aasta tagasi.

Alkoholsete jookide **jaekäive** ulatus 2007. aasta 9 kuuga peaaegu 3,5 mld kroonini ning see oli 20% suurem 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. Sellise kasvu põhjuseks oli nii toodete hinnatõus kui ka suurema osa alkohoolsete jookide müügikoguste kasv siseturule.

Enamuse populaarsemate kodumaiste alkohoolsete jookide **jaehinnad** tõusid 2006. aasta 9 kuuga võrreldes. Erandiks oli vaid madalama hinnaklassi viin, mille hind ei ole aastaga muutunud. Keskmise hinnaklassi viinad ja džinnid kallinesid aastaga üle 5%. Kõrgema hinnaklassi viinad ja kanged liköörid olid 4,5% kallimad kui aasta tagasi. Peaaegu sama palju (+4,7%) tõusid kreemlikööride hinnad, samas marjalikööride hinna tõus oli väiksem (+1,3%). Kodumaise õlle hind tõusis aastaga ligi 10% ja siidri hinna kasv ulatus 3,5%-ni. Puuvilja- ja marjaveinide keskmine hind tõusis rohkem kui teistel alkohoolsetel jookidel (+13%), kuid Tallinnas kallinesid need oluliselt vähem (+5,5%). Kõikide alkohoolsete jookide hinnatõus jätkus ka 2007. aasta viimases kvartalis.